

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Qvæstio XXVI. An ope dæmonum fieri poßit, vt defunctorum animæ seu spiritus viuentibus appareant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

QVÆSTIO XXVI.

An ope demonum fieri possit, ut defunctorum anime seu spiritus viventibus appareant.

AGNI hæc momenti quæstio est: & quæ aliam includit primo ventilandam: *Vtrum unquam anima queat appareri?* de qua, ante annos ferme nouem, Duaci in Quodlibeticis, vt vocant. copiose disserui, sed quia oratio illa lucem non adspexit, hinc ea cum lectore communicabo, quæ tum cum auditoribus, prætermisis parergis oratorijs.

SECTIO I.

IT primo concl. quæ quasi fundamentum est ceterarum: *Posse ac solere mortuorum animas nunquam diuina potentia atque virtute, viventibus apparere, id est fidei Catholica scitis, & vera germaneque philosophia placitum consentaneum est.* Hanc conclusionem multi improbant: sed horum alij athei sunt, qui animam negant immortalem, & corpori volunt eam commori: hos facile est refellere, quia hæresis eorum iam pridem etiam à Platone, & Aristotele, & alijs philosophis probis, confraeta & proscripta fuit, ab Ecclesia vero id asserentes ignibus adiudicati: Docui id fusissime proluxa disputatione, *Commi. in Seneca Troad. chor. 2.* Alij sunt philosophi sensibus nimis adiecti: qui fatentur animam corpori superflitem esse, sed videri illam à viuis posse, vel ad viuos redire negant, duntaxat: quia id quo fiat modo ac ratione non intelligunt: hi docendi

A sunt rationem modumque: alij denique matæologi sunt, nec enim Theologi dici merentur: qui nati nobiscum eiusdem matris vtero, iisdem vberibus lactati: falsi fratres, viperina proles, germanos laceffunt, & geneticis impio mucrone latus petunt: palem est me hæreticos intelligere, ex his quidam, eos qui se spiritus conspexisse asserunt, iudicant lymphatos, ceritos, imaginosos, ad medicos & veratrum relegandos: alij clamant, huiusmodi narrationes omnes superstitiosas, & delirarum esse annu vana insomnia: alij, vt facetiores ludiones, & minus cruenti, multas obscenas & ridiculas fabellas comminiscuntur: vt genus omne apparitionum reddant odiosum, imitati Batauum illum Lucia-num c. causa hos omnes vehementer stimulans est: quod hæc mortuorum apparitione *Purgatorij fidem* valide stabiliri percipiant. Quare miror: ex Catholicis Hieron. Magium d, maioris lætionis, quam iudicij virum, ausum fuisse scribere: nunquam, quæ circa mortuorum sepulchra vel cœmiteria conspiciuntur, simulachra, mortuorū esse animas, sed semper esse dæmones aut malos genios hominum deceptores: admiror etiam, id firmare auctoritate Porphyrij & Iamblici, iuratorum fidei Christianæ hostium: nam quod Theophilactum & Chrysofotomum allegat, id frustra facere mox ostendam: & simul ostendam, dubitationem illam philosophorum inanem esse: hæreticorum vero dicteria, ipsis digna, hoc est impia, impudentia, mendacia, vix digna quibus respondeatur. nimis etiam temerarium fuisse virum doctum insignem alias causarum patronum pleno ore in Parisiensi Parlamento, *superstitionem*, hanc sententiam vocantem, censentemque puni-

Launthe
us lib. de
ye et r
O e co
amp. no
is in
Th o
philac.
Marbach
lib. de mi
ra. Riuius
lib. de Ve
teri su
perstit.
Bened. A
retius in
Problem.
Baleus in
Catalog.
& Melach.
in Kalend
Manlii.
Erasmi in
colloq.
d li. 4. mi
scell. c. 12

dos eos, qui animas redire arbitrantur. Lege si lubet libr. eius vltim. de Sacra Politia, & videbis audaciam causæ minus aquæ feruentem, & obtinentem: sed eo iam tempore quo in Curias Gallicas multi se Nouatores ingesserant. Idem tamen censuit Tiraquellus ad Alexand. ab Alexand. libro secundo, capite nono. nihil probans, sed nude affirmans, se habere hæc omnia pro meris somnijs, idem asserit ad lib. 5. c. 23. Sed propter eius putare, nunquam id verius falsiusve futurum est.

Probatur sententia nostra (vt ab imbecillioribus progrediar) primo communi opinione Gentilium, quorum illa translaticia de Manibus euocandis, tam solemnem carmine & ritu fieri solita: si nullas viuis mortuorum animas apparere credebant? quorum (nisi quia hæc vulgo recepta, etiam inter sapientes opinio (ille poëtarum Phæbus de Anchisæ filio. referret?

*Infelix simulachrum atq; ipsius
umbra Creusa*

*Visa illi ante oculos: & nota maior
imago.*

Et ille Latinus Callimachus Cynthiam post obitum talia memorantem introduceret?

*Sunt aliquid Manes. lethum non
omnia finit,*

*Luridaq; emictos effugit um-
bra rogos.*

*Nocte vaga ferimur, nox clausas
liberat umbras,*

*Errat & abiecta Cerberus
ipse sera.*

*Luce iubent leges Lethæa ad sta-
gnare uerti:*

*Nos vehimur, vectum nauta re-
censet onus.*

A Vnde? nisi ex hac opinione, scelestam apud illos orta Necyomantia? quam & Homericæ Circe in *Olyssa*, & Ouidij Medææ in *Metamorphosi*, & Lucani Eriſichtho in *Pharsalia*, & Senecæ Tiresias in *Oedipo*. & Horatij in *Epodu* Canidia, Papinij in *Thebaide* Manto, & Siliana bello *Punico* Autoſoë, tam

B operose exercuerunt. quorum, nota paucioribus eorundem consuetudo, si focij in peregrinis regionibus obijſſent, animas in patriam reuocandi, cuius & Didymus, & Eustathius e, & Pindari Scholiastes f meminere? unde aliunde orta illa communis illorum opinio: solere animas ijs qui per eadem violentè ipsas corpore expulerint apparere, omnibus adesse locis,

C minari & diuexare? cur alioquin (quod & Fastographus poëta notauit) Romæ parens vrbis *Remuria* siue *Lemuria* instituiſſet? cur in republica Romana recepta solemniter *Feralia*, *Silicernia*, *Culina* & *Parentationes*: nisi spirituum redeuntium causa? Hoc ipse Plato voluit in *Phædo*. & *epistol.* ad *Dionys*. Hoc Platonici Porphir. Athenæus, Maximus, Philostr. Euna-

D pius. Hanc Platoniorum sententiam, de schola vnus Madaurenſis h esse, docuit & explicauit, nempe animas humanas, dum in corpore sunt, *Genios* & *Demonos* nuncupari, cum à corpore se iunguntur: si boni meriti sint, posterorum suorum curam fortiri, & pacato quietoque numine domum possidere. & vocari *Lares familiares*.

E si in scelere vixerint, propter aduersæ vitæ noxias, nullis bonorum sedibus recipi, sed in terra vagatione, seu quodam exilio, puniri, & inane terriculamentum bonis hominibus noxiarum malis, *laruas*, perhiberi. Idem Apuleius *Apolog.* 1. Et tibi (inquit) *Aemiliane*, Deus iste *Mercurius superum & inferum*

e in O.
dyff. 9.
f Pyth.
od. 4.
g Elpen.
apu. H.
mer. O.
ci. vir.
flana. D.
do & cr.
vide. de.
men. ad.
strum. in.
Senecæ.
O. 1. r.
117. j
h lib. de
deo Soc.

commeator, virorumque Deorum malam gratiam, & semper obuias species mortuorum, quicquid umbrarum est vnam, quicquid Lemurum, quicquid Manium, quicquid Laruarum oculis tuis ingerat: omnia noctium occurfacula omnia bustorum formidamina, omnia sepulchrorum terriculamenta.] Arnob. libro secundo testatur solitos adiurare certa nomina, ne animæ hæc in terris detineantur vagantes circa sua corpora. Testantur de visionibus animarum Dion. in Caracall. & in Tito, Plutarch. in Cimone, Dione, Bruto, Alcibiade. Addit Platonicos (fidem excipio) secutus Diuus Augustinus i, hosce malos vocari Lemureis, Seruius Honoratus scribit eos Manes vocari, quamdiu in alia corpora nondum migrarunt. Idem Seruius & Sabinus, ab anima separant umbram & simulachrum. putant enim (falso) hominem constare umbra, corpore, & anima, animam cælum petere, corpus in terram desinere, umbram siue simulachrum descendere ad inferos: umbram volunt esse non verum corpus, sed speciem quamdam corporeâ, quæ nequeat tangi, instar venti. Conueniunt tamen cum poetis, istud, quicquid vel ad cælos ascendat, vel ad inferos descendat, interdum viuus apparere: vt alio loco docui a, & hoc putabant malo magorum carmine euocari b. Soli ergo ex Gentilibus Epicuri de grege porci (sic se vnus appellat eorum) bene curata cure, mente neglecta, negabant animas superesse vel apparere: ceteri id innumeris exemplis astruebant, cunctorum malorum hominum, Plato c. de Castore & Polluce, Valerius, de Miltiade, Pansanias, de quodam in Lypara, Aristoteles: de Achille, Philostratus de Romulo, Auctor de Vir. illustribus, de Caligula, Suetonius, de Athenensî philosopho, Plinius Iunior:

A de Pausaniæ infesta puella, Plutarchus: de Seuero Imperatore, Xiphilinus, de alijs Apuleius libro octauo, & in Apolog. Sueton. in Nerone, Quintilianus declamat. 12. Horatius Epod. 5. Valer. Flaccus libro primo. & alij, quos longum referre, & fateor hæc ad demonum illusiones & præstigias referri posse: sed tamen, quæ ex Christianis subiungam, conuincunt: etiam fatendum, Deo permittente, veras animas esse potuisse, non vanum duntaxat εὑρημα, seu (vt glossographi vocant) Lermum: nisi, Larua legendum.

SECTIO II.

Robatur nostra Conclusio secundo loco contra Philosophos illos, nimis carnales (nam vt optime Diuus Augustinus d, in nomine carnati tota regula intelligendi, est consuetudo cernendi) qui nihil credunt nisi quod vident, & ideo reuera nihil credunt: contra hos, inquam, probatur nostra sententia ratione vnica, quia cum Deus sit omnipotens, potest quicquid non implicat contradictionem: sed hoc quod asserimus adeo nullam implicat contradictionem, vt etiam sit naturæ consentaneum. Poterit ergo Deus, qui creauit animas, facere vt eadem separata iterum appareant. Immo, si Deus non obstat, poterit, naturali lva vi, ipsa anima. quia nihil hæctenus aduersarij proferre potuerunt, quo probarent animarum id naturæ repugnare. Quid enim? cur natura animæ id non patitur? An, quia nullo in loco proprie sint animæ? scio sic visum nonnullis e, qui arbitrati, animæ separata, natura sua, nullum locum competere: quod quia de loco dixere, qui sumitur pro superficie corporis continentis, &

d Ser. 147. de tēpore

e Durand. in 1. d. 37. q. 1. & videntur hoc velle Aristoteles. 1. de cælo D. Greg. Nazianz. 1. or. de Theol. & Aug. li. 85. qq. 20. & li. 12. super Gen. ad lib.

lib. 8. de ciu. Dei.

a vide Cōment. ad Here. Octauum 1. 959. b Lucianus in Nemonyant Apulei. Metanorph. 12. c in Phœlonæ. & ex eo Macr. 1. 1. in somn. Scipio. c. 9.

proprius est rerum corporearum: huc non pertinet; cum enim sermo est de rebus spiritualibus & indiuisibilibus, locus sumendus est vniuersim pro spacio, quæ acceptio rebus corporeis cum rebus incorporeis, quæ alium locum: habere nequeunt, est communis: in huiusmodi ergo loco animas separatas esse de facto, negari nequit. fides hoc docet, quæ docet bonorum animas frui Deo, & esse non in terra, sed in cælo: damnatorum contra non esse in cælo, sed infra terram, & ibi, vt in certo loco, torqueri. ratio docet, quæ docet, impossibile esse, quod aliquid existat, & non in certo spacio: videlicet in toto & infinito spacio (sic solus Deus existit) aut in parte spacij, ita vt non in alia, & sic omnes creaturæ existunt. Est autem in hoc loco definitio anima, eo quod eius substantia in eum potius locum, quam in alium fuit translata: vel per vim propriam & naturalem, quia seipsam ad eum locum transtulit, etiamsi in eo loco non operetur actu, sufficit enim quod possit: vel per vim alterius extrinsecam potentiorum eo delata sit, vt sit ab angelo bono vel malo inuita aliquo deferretur, vel etiam detineretur coacta, sicut mali in inferno *f.* Et sic explicari possunt varix Doctor. locutiones: vt D. Thomæ, qui vult esse in loco per applicationem virtutis: vt Scoti, qui per substantiæ præsentiam: vt Iul. Scaligeri, qui per designationem, omnium obscurissime. Sic autem futura in loco est anima & occupabit locum diuisibilem, licet sit ipsa indiuisibilis: & poterit occupare maiorem vel minorem locum quod peculiare est indiuisibilibus spiritualibus, & denegatum indiuisibilibus quantitatiuis: si quia re ipsa sint talia à corpore quanto aliter quam per intellectum separata, quod

vide Me
in. 1. p. 9.
2. art. 1.

A vix arbitror intra maximum sphaera, quam simul actiuitate sua potest occupare, secundum proportionem maioris vel minoris perfectionis essentialis, qua prædita erit: & ideo poterit sibi formare corpus, quod assumat, & in quo appareat saltem tantæ quantitatis, quanta est sphaera actiuitatis eius: vel etiam (quod magis mirandum) posset formare diuersa ac pura corpora minima, & hæc omnia assumere, & in his omnibus apparere, dummodo cuncta illa in sphaera actiuitatis eius continerentur: sicut de Angelis posse esse in pluribus nõ ad æquatis suæ perfectioni, communiter receptum est *g.* Possunt ergo esse, & sunt de facto in loco adæquato. quid ergo obstat?

An quod ex vno loco in alium sese nequeant mouere? veruntamen hoc esse falsum docent Theologi *h.* Possent animas separatas se mouere ex vno loco in alium probatur. quoniam humanus animus vi sua subsistit, & res absentes atque distantes cognoscit, estque inter illum & cælestes mentes quædam naturalis societas atque coniunctio, vnde fit vt conscius huius affinitatis, propius ad illas accedere, & earum frui suauis consortio concupiscat. **D** quid autem illo imperfectius, si frustra concupiscit? frustra vero concupisceret, si se illis motu locali nequiret aggregare, & vi sua in altum ascendere non posset. Præterea nonne anima corpori, quod animat, vim sese mouendi largitur? cur non & separata seipsam valeat mouere: cum & in loco sit, & ista vi vehementer indigeat, ne incassum appetendo aliquid miserrime torqueatur. Cur ergo, aliquis obicit, ad corpus suum anima regredi, vel patrios lateis inuisere, cū lubet, non potest? obicit hoc olim Platoni non latis gratus

g D. Tho
1. p. 9. q. 1.
vide Va
de Ang. q.
1. punct.
3. & opo
me loqui
rem Mo.
supi. & a
1.
h Scot. in
4. d. 49. q.
4. Domo
Sor. ibid.
d. 45. q. 1.
2. 3.

Arist. 1.
de anima
text. 41.

discipulus ; cui respondeo, nudatam semel animam corporis integumento, illud pro arbitrio rursus induere non posse, neque huc illuc diuagari licere: quia vel inuita retinetur in sui receptaculi dirissimarum cruciabilitatum erraticulo: vel liberè obedit supremo totius vniuersitatis Dictatori, à quo in hanc coloniam deducta fuit. Ad corpus autem non regreditur, quoniam ingressus animæ ad corporis sui informationem vitamque, à naturalibus materiæ, quas vnio hæc arctissima subsequitur, præparationibus dependet. Neque hoc ergo obstat.

Alij igitur dicunt has apparitiones possibiles non esse: quia cum spiritus corporis sint expertes, cerni corporeis oculis, vel humanis auribus exaudiri, vel vllò à nobis sensu corporeo percipi non possunt. Nam quod Lucretius de tactu cecinit.

*Tangere vel tangi, nisi corpus
nulla potest res;*

In cæteris quoque sensibus locum habere. Nihil enim externis sensibus percipit, nisi quod corporatum: nihil ad internum sensum, nisi per externos se penetrare: nihil sciri aut intelligi, quod vtroque prius sensu perceptum non fuerit. Quare nec intelligi hæc visa, quæ nemo externo sensu percepit, nec sensu vllò percipi potuisse, quæ spiritalia sunt. Fortis hic nodus & difficilis fateor, cui perumpendo fortis quare duse est cuneus. Futilis ille & ridiculus, quem suggerit Cardanus, in libro de subtilitate parum subtiliter; spiritus denatorum atque ipsos demones naturaliter ab homine visu, auditu, odore dignosci: oculatio Lynceo, auritior Midæ vel Sileni a fello, sagaciore naso quam Plauti illa anus merobibula fuisse oportet; si vis ista audiendi, odoran-

A di, cernendi & discernendi spirituales substantias, ei à natura concessa fuerat. Sed ille fortassis ex corpore aëreo tenuiore animas formabat, qui multorum error olim fuit, & vti nam non hodie. Nec etiam credibile est; quod Cæsarius, recentior illo antiquo & vnò ex partibus, in suis Dialogis, non semel asseruit: anima figuram esse similem vasi spherico, vitreo, vndique oculato, & alibi: anima est substantia spiritalis, & in sui natura spherica, ad similitudinem globi lunari ex omni parte videt.]

B Incredibile inquam hoc, si proprie loquitur: arbitrò esse locutiones allegoricas & metaphoricæ; quibus anima essentialem perfectionem, & multiplicem cognitionem volebat indicare, vt ex eiusmet verbis apparet.

C Sed Cardanus addit errorem errorum, dum censet (homo de animæ immortalitate dubius, vt indicant omnes ferè illius libri editi: & maxime quem conscripserat, sed non ediderat, amicis autem familiarioribus aliquando ostendebat. de anima mortalitate liber) apparitiones omnes imaginarias esse, & species illarum primas imaginando tantum concipi opinatur. Quod aliquando contingere lubenter concedo, semper contingere lubentius nego. Res est paulò luculentius explicanda, est enim cognitione dignissima, & quam Diu. Thomas mirabilem esse profiteretur, & inter diuina miracula computandam.

E Visionem veteres à viso distinxerunt. Visio illis ὄραμα, quoties nos id videre, prius opinamur: quod ita postmodum euenit, vt apparuerat. Visum vero φάντασμα nominant: cū interuigilio vel in somnis, ei qui vigilare se putat, formæ aliquæ oculis sese videndas offerunt. De visione disputationem differo in

a Vide
quæ dixi
ad d. cho.
2. fol. 445.

b lib. 1. Miracul. c. 32
& lib. 4. c. 39. &
lib. 7. c. 16

c d. c. 39.
& d. cap.
6. & lib.
3. c. 78.

d. p. q. 89
1. 8. ad 2.

el. 7. Orig
c. 8. D.
Tho. t. p.
q. 11. a. 3.
ad vlt.

libros sequentes : de *viso* nunc agendum , quod Christiani *apparitionem* dicere maluerunt. *Apparitio*, teste B. Isidoro, triplex est: intellectualis , imaginaria, corporata. *Intellectualis* dicitur , quando substantiæ separatae in solam mentem, non alienam formam , sed seipsis se inlinuant : quæ rarenter se offert , & imago quædam est beatifica & æternæ visionis , & à tractatione ista prorsus nunc aliena. *Imaginaria*, quæ *Spiritualis* etiam dicitur , tum vocatur: quando , non (vt Cardanus putat) spiritus illi corporei sensibus famulantes , sed ipsæmet animæ separatae formas aliquas alienas sensui nostro interno intendunt , quibus in earum cognitionem inducamur. *Corporata* dicitur visio , quando huiuscemodi simulachra externo sensu excipiuntur. De his nunc *spirituali* & *corporali*, differimus , & earum neutram cum naturæ legibus pugnare contendimus. *Spiritualis* illa vigilantibus & dormientibus communis est: in eâ, *spiritus* (sic animas separatas malo vocare , quàm cum paganis *umbras* aut *simulachra*) sui potius ideas quasdam in hominis phantasia efformant, quam aliena ipsi specie occultati illam subeant ; & sic immutant , atque afficiunt internum sensum , non sua ipsi vt neque per se , sed angelorum vel dæmonum ministerio. nequeunt enim tales imagines , sine eximia quadam potestate & scientiæ præstantiâ , in hominum imaginatione, effigiari. hac potestate spiritus carent , quia nequeunt alia à se mouere , scientia quoque & peritia hac carent, quia neque cum à corpore recederent , eam habebant, nec postea didicerunt. cedo enim à quo, vel cuius ex disciplina? Opera igitur aliena, viuentium formis similia simulachra, in tabula imaginationis, in-

A corporeo penicillo, depingunt, tristiore quidem habitu ac facie illorum, qui adhuc pœnas perferunt, pullo vt plurimum & aquilo amictu: contra in veste candida, hilari & reidente vultu eos, qui à supplicij liberati ; & , vt dignoscantur , viuus quam simillima depingunt. Non ergo apparitiones imaginariæ sunt impossibiles ; & modus iste facilis est apparendi etiam viuus. Sic enim & Iudæi Oniam atque Ieremiam sic Saul Samuelem iuxta nonnullos , sic Constantinus Petrum & Paulum recognouit. *f* Prohemus idem de *corporea* visa solis vigilantibus obijciuntur. & in ijs ; spiritus assumunt corpora , & assumptis vtuntur. quod facere posse , & quo faciant modo sequenti quæstione ostendemus , nunc supponimus ; siue theologos consulas , siue Philosophos Christianos, certum iam & definitum videri à substantijs seuunctis visibilia assumi corpora ; in ijs ergo assumptis, quid mirum si à viuentibus conspiciuntur: siue illud ex elementis formatum sit, siue alienum sit cadauer, vtrumque visibile est.

Sed instabit aliquis; an ergo asseris spiritus (de dæmonibus res certa) humanos etiam cadauera subire? Quoad damnatorum animas, nihil video cur non æquè atque dæmones : non enim subeunt vt informant, sed vt loco tantum moueant. Beatas animas aliena corpora non subire, omnino crediderim. neque enim illas decet sua nonnunquam, sunt qui asserant subire. naturæ legibus id non repugnare concedo. fieri & decere , viris g pijs & doctis asserentibus, vt non repugno pertinaciter , non etiam audacter assentior. Nam honestum non videtur, nec decens sanctas illas, & iam gloriosas, animas, corporum suorum diffluentium

B

C

D

E

f. Mach
15.1. Reg
28. Syno
7. act. 1.

g Soro in
4. d. 43. q.
2. a. 1. que
sequitur.
Titæ de
appar.
spirit.
Hæc illius
in Mat.

& tabi-

c. 17. & ibi.
Maldona.
& fufili
m. Franc.
Suarez in
3. pa. in 9.
45. difcour.
31. fect. 2.
Pelcan. de
purg. c. 5.

h. Strab. in
c. 9. Luc
& D. Th.
in c. 17.
Match. &
3. p. q. 35.
3. Abuléf.
Lycan. &
alij volu-
erunt.

& tabidorum, ante refurrectionem, angustias iterum subire: cum id fit minime neceffarium, & queant elementari fupplere corpore. Volunt Thaboris in cacumine fic apparuisse, cum Christo Domino, legiserum Moysen. Mihi non improbabile videtur, non in proprio, sed in aëreo; & eam ad rem efformato corpore, Moysen comparuisse, vt Strabus & Beatus Thomas voluerunt: *h. Et poterit adhuc dici vera apparitio, in qua vera Moysis anima apparuit, & Moyses vere dicitur apparuisse, à parte enim potiore facienda denominatio est: & Diuus Augustinus lib. de cura pro mortuis subindicat, hanc se apparitionem Moysis haud dissimilem putasse ab apparitione Samuelis, in qua nemo dicit Samuelem, in suo corpore proprio apparuisse. Argumenta quoque omnia, quæ contra Diuum Thomam adferuntur, non valde stringunt, vt nec Patrum auctoritates, in quibus refurrectionis vocabulum, vt late sumptum, posset accipi de eo, qui in corpore assumpto similis est resurgenti, in quam sententiam Iansen. concord. c. 67. inclinauit. Sed quia reuera D. Hieronymus, Epiphanius & alij plerique patrum habes eorum verba apud Suarum) pro vera refurrectione faciunt, non traham funem contentiosum. Dico potius veras refurrectiones, ad rem de qua differitur, nihil pertinere: nos enim de mortuorum loquimur apparitione, illa Moysis tamen non magis futura mortui apparitio, quam Elia. æque enim tum viuens fuisset Moses, atque Elias. Quod vero quidam in vinclo Parabata, vbi Moysen inducit dæmoni quærenti. Huc vnde Moysè? Sic respondentem.*

--Nempe summo ab athere

Vbi cum Enocho raptus & vate Elia

A *Felix, Dei nouissimum expecto diem.*
Id causè intelligendum. Nam si vult Moysen raptum viuentem cum Enoch & Elia, qui nondum mortui: certe hoc temerarium est, & sacrae Scripturae contrarium. Si cum Elia & Enoch venturum tempore nouissimo, idæque temerarium. Si in summum nempe empyreum cælum translatos Enoch, & Eliam, hoc planè nouum & inauditum, vt ante obitum quis sit gloriae illius particeps, hoc est beatus; idem comprehensor, & viator. Sed longè periculosius adhuc, quod in eodem opere, Michaël, & Angeli boni; Luciferi penam deplorant, & Deum etiam crudelitatis accusant. Tanti videlicet erat Prometheus Æschyli in Luciferum, & Nereides in Angelos bonos transformare. Hoc etiam audendi Poetae illi potestas fuit. Sed ad rem quod de Moysè dixi; idem respondendum de ijs, qui resurgentes cum Domino apparuerunt resurgente. nam & isti ad vitam reuerterant, & fortassis secuti ascendentem Dominum in cælum amplius mortem non experti, si tamen in proprio apparuerunt corpore illud. informantes, vt est verò simillimum. Negamus itaque spiritus sua assumere corpora, vt in ijs appareant duntaxat; non vt informant & viuificent; tum enim non redeunt, vt sint tales quales cernuntur; sed vt hisce, velut notis, se præbeant agnoscendos, cui rei satis est idoneum corpus effictum.

B

C

D

E
Elementaria hæc corpora non ipsæ animæ sibi componunt, sed Angeli ipsis illa vel dæmones fabricantur. nec enim animæ separatæ queunt in hoc agere, vt necesse. nam hoc motu locali faciendum foret, anima verò separata non potest vi propria alia à se mouere, ex veriore sententia. a caret enim

a Sor. sup.
& Suar.
sup. &
Pelcan.
supr.

organis corporeis, quæ illi ad mouendum corpus erant necessaria, quando erat in corpore. Hinc instare quis poterit interrogando. Si in elementare corpus nequit agere; quò in illo pacto poterit apparere, aut illud subire? *Respondet* animas corpora hæc non arbitrato suo, sed Dei subire voluntate atque imperio. quare quando hoc fit, tunc Deus illis largitur qualitatem aliquam, quæ defectum suppleat; quod quoad animas beatas apertius puto, propter visionem Dei multa illis largentem dona; & eorum desiderijs abunde atque per omnia satisficientem. aliter autem à spiritibus (etiam dæmonibus.) corpora mouentur, aliter ab anima corpus informante. Hominis motus est organicus, nam homines à naturali appetitu sollicitati, per qualitatem quandam neruis infixam membra mouent (ad quorum motum etiam nerui mouentur) non simul omnia membra, sed aliud post aliud. Sed animus corpore solutus appetentiam quidem retinet, sed organis corporeis destituitur: ideo corpus, cui se coniunxit, non membratim, neque per partes impellit, sicuti suum dum viuēbat; sed integram simul eius molem protrudit, licet præstigijs quibusdam fieri queat, vt organice mouere videatur. Sic ergo subit, sic mouet corpus assumptum, & sic firma manet secunda nostræ conclusionis probatio, consentaneam esse Philosophiæ illi, quam naturalem vocamus. Idem de Morali probabit sequens ratiocinatio.

SECTIO III.

TERTIO probatur conclusio, quia decet & utile est hoc Deum aliquando permittere. Etenim si quod ad

A multorum demanat vtilitatem, si quod Dei honorem promouet, id fieri expedit, id decet Deum permittere: huiusmodi esse, de quo agitur, necesse est aduersarij fateantur. Nam non difficulter euncerem hæc visa, & commodi multum adferre nobis, & ad gloriæ diuinæ extrariam magnitudinem aliquid adiungere accessions. Cedunt in animarum, quæ Deo gratæ decesserunt, vtilitatem hæc apparitiones: quia si in corpore proprio apparent; dixi quid sentiam: sed si tamen in exuuijs apparent suis, gratissimum id illis iucundissimumque fuerit: nam inest animabus ad sua corpora, quasi ad domicilium suum insitus quidam ab incunabulis amor, à quibus vi abstractæ fuerunt, ad quæ sponte redeunt; vnde & Philostratus inuitas scribit separari, & Plato φιλοζωμιάτης vocat, & D. Paulus *b* dixit nos *expoliari* nolle, sed malle *superuicari*, vt molestam cunctis animæ à corpore separationem ostenderet, sicuti Theophylactus interpretatur: quem amorem separatione non minui, sed coniunctionis pristinæ, & redintegrandæ vnionis appetitionem Theologi volunt manere. Sin autem alieno in corpore conspicuas se præbeant, nõ exiguum percipiunt voluptatem, ex negotiorum nostrorum vtili gestione, & rerum procuracione, quæ ad diuinum spectant honorem: interim suam quoque causam agunt, non illæ modò quæ subsidij & opis indigæ, quod etiamnum expientur, & à viuis eleëmolyas, suffragia, ieiunia, missarum sacrificia impetrant, quibus diuinæ iustitiæ faciant satis, & pœnarum diminutionem obtineant; sed & ipsi beati, cælestis Hierosolymæ albo adscripti ciues; quos interdum Deus sese iubet ostendere, vt corporibus eorum debitos honores exhibeamus, quæ Spiritus

b2. Cor. v. 5.

Sancti

Sancti Purissima fuere templa quod de Sanctis Geruasio & Prothasio Diuus Ambrosius testatur: hoc ergo ipsi lucro apponunt, quia sic in se Deum sentiunt & lætantur honorari Nobis autem, Deus optimè! quot inde commoda, quot cumulantur emolumenta? docent animam nostram corpori manere superstitem: ostendunt non esse impossibile corporum resurrectionem cuius quædam sunt adurbationes: clamāt Deum non viuis modo, sed & mortuis præesse, cuius imperio ista parantur: certa esse loca manifestant, ubi & fontes indefinenter exsurgunt, & pij æuo immortalis cum iucunditate iugi perfruuntur: admonemur societatis & communionis, quæ nobis cum defunctorum fratrum spiritibus intercedit. perferunt ad nos Dei mandata, & mutæ caritatis aliarumque virtutum fiunt auctores, nos de suo statu, & quæ nobis vitæ ratio instituenda faciunt certiores: morientibus interdum se viæ comites, & ad cælestem patriam duces exhibent: horum monitu diuinam declinamus iram; ab his sepe sanitas accipitur, & imminentiæ cervicibus nostris mala depelluntur, & ad proborum exemplum ab improbis pœnæ exiguntur: ipsis quoque damnatorum simulachris iuuamur, per quæ fides nostra fulcitur; & fiat, ut firmiter multo, ijs quæ de scelerum supplicijs & de Dei iustitia & prouidentia credenda suscepimus, assentiamur. Hæc omnia & animaduertit, & in Theses artificiosè ac breuiter digessit, & scriptorum grauissimorum exemplis atque historiis solide probauit Societatis nostræ Theologus Petrus Thyraus a, cuius scripta manibuste runtur, pari voluptate & utilitate: nolo eadem hic recensendo actum agere. Tu (bone Lector (considera, an non

A isti fructus egregij & lauti, quos ab apparitionibus decerpimus? an non hæc gemmæ quouis auro & margarito pretiosiores? hæc nobis omnia, per nefas & inuidiam, moliuntur eripere, si intelligunt; per stuporem & temeritatem miserandam, si non intelligunt; qui visorum fidem ex animis mortalium euellere allaborant.

B Metum nobis hic obtrudunt, sed metuunt ubi nihil timendum. Ingens (inquiunt) hæc ratiōe fraudis leges feritur, dolorum occantur sulci, & lata superstitionis arantur noualia, tēduntur subtilia & rara retia, plagæ captendulę instruuntur; quibus incauti capiuntur, & impediuntur: Satā se solet in hominem, & ad eum in lucis angelum transfigurare, quo illum pacto à veris spiritibus distinguemus? Dei donum est discretio spirituum, nec omnibus concessum. male ergo consultū sit generi humano; si tales contingant apparitiones, quibus discernendis non satis idonea Deus remedia reliquerit. *Respondeo* difficilem vere esse spirituum huiusmodi discernendi rationem: neque id cuius peruium aut perispicum. Non deesse tamen hominum eruditorū scripta in his tenebris pralucentia, ne periculose

C aberremus, signa illi produnt singula verisimilia per se, quædam minus, quædam amplius, si tamen valde multa vel potius cuncta concurrerent, satis certa & luculenta futura. Scripsit olim tractatum integrum circa annum Domini. 1387. Bertramus Episcopus Theselicensis ad Cunonem Archiepiscopum Treuirentem. *de illusionibus demonum* & Ioan. Hagen. alias de Indagine Cartusian. *lib. de apparitione cuiusdam defunctæ* huc spectantē: & fufius egit integro opere Iacob. de Chusa Theolog. *de apparitionib. spirituum, & quo inquiri & agnosci debeant modo, Vtrum vere an sūt?*

D

E

Sic Calu. in Ltr. La. uathe. de. inect. Chopin. li. 3. de la tra pol.

a. l. de apparit. spirituum

b. Peltan.
d. ca. 5. &
Thyr. d.
li. i. ca. 6.

appareant conatur illū suggillare, vt omnia quæ Catholica & pia sunt, vti-
tus, sed nihil ex eo protulit, quod non
pium, prudēs, & religiosum. paucis iste
scriptor notus. Notiores sunt Peltani
labores & Thyraei prædictæ theses, bē
quibus quæ certiora primo loco seligā-
tur. Si signū crucis, nomen Iesu, Marię,
vel aliorum sanctorum, cereuē reli-
quias, agni Dei ceream effigiem, lustra-
lem aquam, panem, salem, eorū be-
nedictū aut alia huiusmodi Sacramē-
talia, vel Catholica religionis symbola
fugiant aut detestentur. Si postquam
quod semel exegerunt præstitum, ad-
huc frustra rursus appareāt, & sint im-
portuniores (nam animæ, cū satis fece-
ris, vel non redeunt, vel semel tantū vt
agant gratias; cōtra dæmones cautas ex-
caulis vt funiculum nectunt, vt vel ob-
sident, vel saltem grauitur decipiant)
his ergo concurrentibus, diabolus est. 2.
si se dicat animam esse alicuius dānati;
mentitur; & dæmon est, vt plurimum,
vix enim vnquam damnatorū animæ
inūtur egredi. 3. si prætexit apparitioni
causam fallam, vel malam; v. g. dicit
se apparere coactum vi coniuurationis
magica, vel vt reuelet curiosa, parum
necessaria, aut quæ nesciri expediret:
dæmon est. 4. si aliter eius oratio sit fal-
sa, superstitiosa, malesuada; desperati,
superbi, libidinosi, vindictæ appetētis,
aut aliter perturbati præferens animi
ostentationem: dæmon est. 5. si appareat
forma non humana, formosa & bene
formata; sed terra, deformi, aut villi: vel
canis, serpētis, suis, draconis, aranei, bu-
fonis, vel similibus; vel nigri Æthiopis:
malus est genius; si verò forma huma-
na, bona angeli vel beati, vel Dei, tunc
consideranda operatio: si ex genere suo
improba, vt blasphemix, superstitio-
nis, mendacij, homicidij, luxurię, &c.
vel dolosa, ex modo operationis; vt si

A primo congressu lætitiā adferat ani-
mo, & tranquillitatem, postea horrore,
turbationem, vel desolationem, vel et-
iam magno cum fæore, strepitu, vel
clade abeat: dæmō est. Diuus Antonius
hanc suis cautionem tradidit, his ferme
verbis; *Non est difficilis bonorum malo-
rumq; spirituum discretio. si enim post timo-
rem successerit gaudium, à Domino sciamus
venisse auxilium: si autem incussa formido
permanserit, hostis est qui videtur.* Hanc
iuxta normam, quæ Diui Thomæ e. B.
Catharinæ Senensi, Gersoni, & alijs in
hac palæstra probe exercitatis, non im-
merito placuit; suos armauit pater I-
gnacius d: expertus id ipse fuerat. in fi-
cētio illo & oculato mōstro, quod præ-
sens lætitiā adferebat, absens contri-
stabat e. contra bonis spiritibus peculi-
are, vel iucundum, quem attulerint a-
nimo, sensum conseruare, vel initio al-
latū metum, tranquillatione maxima
compendare, vt Mambrē, Gedeoni, B.
V. & alijs nouimus accidisse. In eandē
sententiam D. Macar. g. Quæ à Deo &
bonis angelis (*id enim vult, à gratia*)
procedunt, lætitiā perditā sunt, carita-
te, pace, & veritate: quæ. a. ab iniquita-
te (*b. à diabolo*) turbatione plena sunt,
nec habent dilectionem, aut gaudium
exga Deum, *hoc est spirituale.* plura de
hoc dicenda iterum lib. seq. *de reuelationibus.*
Hæc puto signa non obscura
discernēdi viliones malorum spirituum
à bonis: & tunc non debere nos dubi-
tare, quin sint auersandę. Semper enim
vel sunt dæmonum vel damnatorum:
si tamen vnquam damnatorum animę
compareant. Nam etsi fatear Deum id
posse permittere; causam tamē vix vi-
deo, cur id permittat. sane si permitte-
ret, non video quomodo possint illorū
visa discerni à dæmonum apparitioni-
bus: nisi forte si qua denunciant, in-
dicarentue, quę omnem hominum co-

e. 3. p. 9. 30
ar. 7. ad
d libello
exerci-
rior.
e. Ribado-
netta dicit
vital. l. 1.
6. Ma-
scius c. 7.
f. iudic. 7.
v. 22. & 6.
13. v. 21.
v. 11.
13. & 30.
ca. 2. v. 10.
Mar. 16.
v. 5.
g. Hom. 7.

Aliquæ
compara-
re. voluit
Peltan. &
Thyræc.

gnitio

gnitionem superarent. Item nisi occuparent corpus hominis viventis, nunquam enim animæ, vel angeli boni hominum viventium corpora subintrat: sed hoc dæmonum proprium, vt Zoroastres in Magicis obseruauit, vide Petrum Leloyerium lib. 4. de spectr. ca. pen. Quid igitur (dicat aliquis) tu de illis; quorum legimus animas iterum in corpus ingredi iussas, & quidem nonnullas inferni supplicij addictas inde liberatas? vt Andream illum Romanum anno 1070. cuius historiam habes lectu dignissimam in vita S. Annonis Coloniensis libro primo, capite 33. apud Surrum die quarto Decembris, tomo sexto. Equidem arbitror illos inferni penis non nisi ad tempus addictos à Deo. Nam ex inferno nulla est redemptio, quando quis ad eum absolute damnatus: sed fieri aliquando potest, vt quando paulo ante visum expirare, reuera tunc animam non exhalant, sed tantum sint extasim passi, in qua per visum & representationem, ob oculos mentis diuino ministerio obiectam, visi sibi sint & mori, & vere in iudicium rapi, & cætera illa quæ narrat: Post quorum narrationem, vel statim vel diu postea, vere animam exhalant. Quæ sententia cum aliorum, tum Baronij Cardinalis est tomo Annal. XI. dicto anno 1070. Cum tamen ibi dicat Andreas se vere mortuum fuisse, nõ vero dicat se ad æterna supplicia inferni damnatum, sed tantum ad loca æternæ damnationis tractum, (quod dici potest etiam de damnato ad tempus) probabilius multo dici posset hunc ex priori illo genere fuisse; non absolute damnatum, sed ad tempus puniendum secundum præsentem iniustitiam, absoluta sententia suspensa: quæ est D. Tho. Durand. Richard. Abulens. & aliorum Theologorum sententia, lege Bellarminum

A nostrum lib. 2. de purgato. cap. 8. vbi de anima Traiani, disputat, & Valenc. in 3. part. disp. II. quæst. 1. puncto 2. & Franc. Zoar. in 3. part. tom. 2. disputat. 43. sect. 3.

B Par difficultas est, Angelorum apparitionis à Beatorum hominum apparitione dignoscendæ, nam & eorum qui in purgatorio sunt apparitiones, bonorum angelorum opera vicaria nobis, vt plurimum, puto exhiberi. Scio viros eruditos, signa quædam commemorasse; humanas animas quæ iam beatæ lætioris vultu apparere, quæ adhuc expiantur nubilo ac tristiore, hoc sane ad modum probabile est. Addunt sic angelicas ab humanis discerni: humanas esse animas, si se barbatos, senes, vel pueros, vel fœminas exhibeant, aut mœsto habitu, nihil enim horum angelos decere: vt nec in illa quoque animalis vilius specie se exhibere, nec columbæ quidem, item si humanam cognitionem superantia prædicant aut doceant, si preces vel quid aliud subsidij postulent. Sed lubet ab his querere; an nequeant angeli custodes suscipere formam eorum, quorum sunt custodes, & qui in purgatorio expiantur? certum est posse, & solere, neque id ipsi negant, cur non igitur tum, preces aut simile subsidium postulent? cur non tunc in eadem, qua illi erant forma, pueri, senis barbati, mœsti, vel fœminæ appareant, vt cognoscantur? Deinde nonne beati multa nunc norunt, quæ viatorum superant cognitionem, futura quoque, vt angeli, norunt, si Deus illa reuelarit? incertæ igitur sunt hæ notæ. Quibus & historiarum nonnullæ repugnant. Nam & in Patrum vitis habetur scriptum, angelum Anachoretæ iudiciorum Dei inscrutabilem abyssum intelligere desideranti, senili facie & vultu apparuisse.

Sic Tritem. li. oct. quæstionum quæst. 5.

Albert. Para. ser. 1. in Dem. post Petecost.

Notissimum quoque quod de B. Augustino cōmentarios de Trinitate cogitanti refertur puerum illi visum, qui casto & irritō conatu cum Amphitrite Nerea, quantus quantus est, in exilem serobem cochleari infundere nitebatur *b*, quem angelum fuisse non est ambigendum, non magis quam alium illū, quem peruetus historia certaminis D. Dorotheæ narrat *c*, similem puero quadrimo pulchellulo & tenellulo rofas suaue rubentes & mala recētia Theophilo, vt animosa & Deo fidens virgo promiserat, hyemedia, attulisse, cū illis in locis cuncta gelu vi frigoris cōstricta horrerent. Ruffinus etiam & D. Bonauentura testantur, D. Gregorio Nazianzeno se videndam obtulisse Sapientiam cum Castitate, & posset quis, nisi per soporem hoc illi contigisset, suspicari scēmineo cum schema Angelos fuisse. D. Laurentius Iustinianus *d* affirmat, sibi virginem quandam sole candidiorem apparuisse, quæ se sapientiam Dei esse diceret, quæ propter hominum reformationem humanā formam suscepisset, & ab eo in sponsam recepta dato, pacis osculo, recesserit: atque hūc fuisse D. N. Iesum hac illi forma apparentem, volunt illius vitæ scriptores *e*. Arbitrarer potius Angelum fuisse, quod si Christus ipse scēminea in forma apparuit, cur non Angelos eadem in forma se conspiciendos præbere nonnunquam credamus? Exstat Diui Gommari, quem Brabantini mei venerantur, vita, vel à Theobaldo, vel alio quopiam antiquo & disertō scriptore, literis tradita: vbi si reperias angelum à Deo missum, in columbæ specie mirabili splendore rutilantis, supra tentorium se conspiciendum præbuisse, & peregrinationem quam animo voluebat dissuasisse, sublimiorum studiorum atque operum propofita com-

b Iacol. de vora gine. ser. 1. de Trinit. & alij hō uclit. r. apud Sur. cō. 1.

d in Fasciculo A. motis.

e Bernard. Iustinia, in eius vita c. 1. apud Sur. tom. 1.

f l. 8. apud Sur. ro. 5.

A mutatione, cui cum vñ sanctus paruerit, nihilque inde sit subsecutum, vnde dæmonis fallacissimi queat illud deprehendi, cōplura vero, vnde id diuino mandato factum apparet, neque dæmones colūbæ adhuc speciem Spiritui Sancto dicatam abufos meminerim, boni hanc Angeli apparitionem fuisse, mihi persuadeo. Sed & alia visio vigilanti Vvamberto oblata, videtur docere in aquilæ ingentis forma angelum apparuisse. [Apud Sur. in vita S. Bertraphi cap. 12. Ianuar. die 5.] quamuis si quis contenderet, hanc veram auem fuisse, vt & illa videtur, de qua in translatione S. Laudoaldi scribit *libro primo*. Nogerus Episcopus (*Sur. tom. 2.*) non valde repugnari. Hæc ergo & similia, ne Notis ab illis traditis indubitater assentiar, memorantur: sed imprimis, quia totam hanc spirituum discretionem, quod illi non diffitentur, ex diuina potissimū reuelatione, arbitror dependere. Propterea tutius & præstabilius iudico cum B. Augustino *g*, meam hîc ignorantiam fateri, & discipulū me præstare, quā præcipiti temeritate aliquid definire, vel agere præceptorem, res enim hæc altior est, quā vt à me possit attingi, & abstrusior, quam vt erueret, & profundior, quam vt vadare queam, Hæc pro tertia probatione.

SECTIO IV.

E Varta petita probatio est ab auctoritate diuina & humana, humanam voco quæ nō est petita ex sacris Theologiæ, sed ex humanæ sapientiæ abditis, diuidamus has probationes, & sit quarta illa, quam ex Gentiliū opinione initio quæstionis fusc deduxi: quibus adde hoc censentes Platonē, in *Phædone*, Trismegistrum, *epistol. ad Tatium*, Apul. *apol. 1.* Maximum Tyrium, *lib. de*

gli. de curta pro mortuis. c. 16.

Deo Socrat. Plutarich. in Bruto. Plin. Iun. in epist. Lucian. in Philop. uide. vt omit- tam Homerum, Æthyl. Eurip. Vir- gil. Senecam & ceteros poetas: immò & Historicos, Dionem, Paufan. Tacitum, Sueton.

Quinta probatio petitur ex scriptis quorundam astrologorum, qui cen- sent animarum apparitiones, ab astro- rum certa coniunctione, & influxu pendere, vt Ptolomæus, Iulius Firmi- cus, Albumazar, & alij Arabes, quos se- cutus Pomponatus, quorum hæresim, etsi verissimis argumentis doctè alij confutarint b, tamen inde patet, etiam hos homines, ferme atheos, apparitio- nes animarum admisisse, vt illis nostri hæretici merito iudicentur deteriores.

Sexta probatio defumi potest ex o- pinionibus Chaldaeorum, Mahumeta- norum, Cabbalistarum, & Rabbino- rum; quorum omnium vnanimis sen- tentia animarum apparitiones recipi- endas decernit. Loquor de Synagoga, iam reprobata post Christum crucifi- xum. Iosephum hoc voluisse constat, tum quia censuit veram Samuelis ani- mam apparuisse: a: tum quia narrat Catulum à spiritibus occisorum dire vexatum fuisse b, hoc idem censuere Simeon Ben-Ioaz in libro, *Mahbar Hafudoth*, Rabbenus Haccados, mul- tas memorans apparitiones, in libr. *Galazeya*, & alij citati à Leloyerio c, vbi etiam ex Cabbalisticis idem probat, qui non, *Neshama*; nec, *Ruah*; sed quod vocant, *Nephez*; illud nempe Gentilium simulacrum seu vmbra, de qua Seruius (Virgilius, *imaginem*, vocauit;) volunt post mortem circa sepulchrum conspici. Idem credunt Musselmanni ex suo Pseudo propheta d, vt Auenzoer, & Auicenna. Idem cè- luere Zoroaster, in *Magie*. & Zoar; idem Indorum Bragmanes Calecutij, Coloi-

A mi, Malabareses, & cæteri Orienta- les e, idem Floridenses, Peruij, & cæteri occidentales credunt f. Hos visum fuit adducere; non quod ijs quidquam tribuam: sed quod contra Epicureos, qui scripturam sacram re- ijiunt; & contra Hæreticos, qui Eccle- siæ perpetuam sententiam aspernan- tur; vno dicam verbo, contra laruas & nugones, laruas etiam & nugas in a- ciem producere cogamur.

B Septimam probationem, legum, Tri- bunaliumque iudicialium suppeditant archiua. Nam & Vlpianus agnoscit, o- fentum quoddam, *φῶσμα τερατώδης*; g & Manes agnoscit Martian. h & Ma- gica sacrificia, quibus spiritus euocari putabantur, damnat Modestinus i; quod *M. mes accire*, vocat, & à multis fieri quæritur, & pœnam mortis sancit Imperat. Constantin. k quo loco in i- dem recidit alia lectio, quæ pro *Mani- bu. accitis*, habet, *Dæmonibus accitis*, l Manes enim vt plurimum erant ipsi dæmones, qui animas mentiebantur. Et hanc de animarum apparitione sententiam tenuere. I. C. non infimæ notæ, Budau & Alciat. ad. d. l. ofentum, Christoph. Porcius s. sin. insti. de loca. Arnold. Ferron. in consuetud. Burdegal. Alex. ab Alex. in Genial. dier. lib. 2 cap. 9. & lib. 4. cap. 19. & lib. 5. cap. 23. & lib. 6. cap. 21. Didac. Couarruu. lib. 4 var. resol. cap. 6. Petr. Leloyer libr. 3. de spectr. toto, qui cap. 4. docet hoc etiam remisse Bar. Brissonium Curia Parisien. Præsidem quibus cum & sacra scripturæ, & concilio- rum, & sacrorum Patrum, & Theolo- gorum communis sententia suffrage- tur; cæteris Iurisconsultis contrariū sè- tientibus, illos non dubito preponendos.

C Octauo probatur conclusio, quoni- am perpetuus hic Ecclesiæ sensus fuit. Veteris quidem testamenti tempo- re, probatur, quia anima Samuelis

E

e vid. Pau. Vener. li. 3. cap. 28 f. Lem. A. poll. in his. Patu.

gl. ofen- rum. D. de ver. oblig

bl. in tan- cum de ret diuis. il. ex Se- natus cõ- sulto. ad l. Cornel. de ficar. Leloyer. ib. 3. ca. 3. bl. multi C. de mal. & mathè. sic legit. D. Aug. & Com- pend. Βασίλικ

a Picus li. 5. contra astrolo. 8 Perle loyerins. 1. 3. de spect. c. 9. & nos age- mus lib. 1. seq.

bl. 6. anti- quic. 15. bl. vlt. bel li. Jud. sub fin.

ed. l. 3. c. 5. & cap. 6.

d Azoar IX. XXVI & passim.

L.
m 1. Reg. 28.
n 1. 6. antiquit.
o supra q. 6. ubi vide p. Betharm.
 l. de Purg. c. 6. & l. 4. de Christ. cap. 11. Belliolan. de Purg. l. 1. c. 11. Perer. de Magia. c. 9. Valer. in 3. disp. 11. q. 9. i. unct. 1. §. 9. Petr. de purgator. 6. §. & qui fufiffime leuit. hanc cōtentionē his non citatis Alfonso. Médoza. scholast. quod lib. q. 5. §. 8.
 q. Tertul. adu. Praxeam.

apparuit Sauli, *m*, non carminis magici vj excitata, sed à Deo missa; hæc enim verior videtur sententia; quæ non veteribus tantum Rabbini Achæ, Saadiæ, Eleazaros; sed & Iosepho *n* (qui certe vni nouatori Dauidi Kimchi sunt præferendi) sed grauissimis quoque patribus placuit, Iustino, *contra* Tripson. & Augustino, *de cura pro mort.* quorum sententiam probaui superius *o*, vt consentaneam sacre scripturæ; & cui, si Ecclesiastici librum pro Canonico recipimus, vt Catholici omnes recipiunt, (de quo miror p. D. Thomam addubitasse 1. part. q. 89. art. 8. ad 2.) refragrari non possumus, vt magni nostræ ætatis Theologi obseruarunt *q*. Nec sunt magni momenti, quæ nobis opponit Leloyerijs, *lib. 4. de spectr. capit. 1.* verbosius quam neruosius. Imprimis non distinguit inter hæc propositiones; *Samuel, vere apparuit in assumpto corpore, vi carminis Magici, seu virtute demonis; & hæc; Samuel vere apparuit in corpore assumpto iussu ac imperio Dei, deceptis Saule & Phytionissa, qui putabant magica hoc confectum euocatione.* Primam enim propositionem duntaxat Tertulli. Cyril. Anastasius & alij, quos adducit, Patres negarunt: idque meritisime: Secundam nemo illorum discussit, neque negavit; quam nos nunc asserimus, ideo coruunt omnes ferme Leloyerijs contra nos machinæ. Deinde vetauit (ait) Deus ne quis rei alicuius cognitionem à mortuis petat, eosue per magos similesque seductores consulat; quod cum contra Dei præceptum conaretur Saul; non est credendum Samuelem, summum diuinæ legis zelatorem, voluisse quasi cooperari, saltem fauere & satisfacere impio regi. *Respondeo*, missum à Deo Samuelem, vt impium regem corripere, eique instantia supplicia denunciaret, sicque eum ad pœnitentiam hortaretur. Sic legimus, vindictæ sumendæ à peccatoribus causa, similes apparitiones non raro factas, ob fores coronatas, Christianis, tempore Tertull. & diuinitus fuit flagris cæsus: quod factioni hæreticæ cōmunicasset. Netalius eodem modo ab angelis exceptus, auctore Eusebio *s*, de ciue Hipponensi, vt rem sibi notam, ob delatum peieraturo iusturandum, similia narrat Augustin. *r*: de Laurentio Cantuariensi Episcopo, fugam à grege meditante, ei B. Petrum plagas inflixisse, testis est Beda *n*: Hospiti, Mauritio imperante, B. Virgo in somnis apparens, eo quod blasphemantes hospitio non eiecisset, vimini genua circumarauit, & mane tibiam à cruribus inuentam abscessit, vt habetur in Nicephori historia. 3. obijcit, hunc fuisse dæmonem, quia nihil boni consilij dedit Sauli, neq; eum ad pœnitentiam hortatus est, sed coniecit in desperationem. *Resp.* concionatorum & confessoriorum officium esse hominibus breuitatem vitæ proponere, & dicere illud Prophætæ: *Dispone domui tuæ, quia morieris & non viues: item, stulte hac nocte tollent à te animam tuam, & alia huiusmodi, quibus sanctum inducant timorem: quod si peccatores inde ansam arripiant desperandi, culpa vacare concionatorem, sibi reū id debere imputare, quod bono pharmaco fit abusus, similia est cernere in hoc factō Samuelis; qui, quæ ad pœnitentiam apta proponebat, Saul in malum succū conuertit. Deinde nemo nescit, non minus aliquando iuuare consilia & adhortationes, quæ non expressis verbis, sed indirecta quasi oratione proponuntur, virtutem enim hæc habent consolandi, & à malo reuocandi. Quæ oportuit aduersarium considerare, & tali argumento non vti. 4. respondet ad Ecclesiastici locum, *capit. 46. vers. 23.* duntaxat*

A
 B
 C
 D
 E

7 li. 5. hist. cap. 28.

5 lectm. 17 inter ed. ros Loquani. & Beda lib. 2. hist. c. 1.

4 li. 13. 33.

taxat voluisse scriptorem præcipuas Samuelis laudes ibi commemorare, parumque sollicitum fuisse, an visio illa ficta, an vera fuerit. Sed cõtra hoc, verba non patiuntur, nostra versio habet; *Et post hoc dormiuit, & notum fecit regi; & ostendit illi finem vita sua, & exaltauit vocem eius de terra in prophetia, delere impietatem gentu.*] Notum fecit regi, post mortem suam, ipse Samuel, siue postquam dormiuit. Sic Græce, καὶ μετὰ τὸ ἀναπαύσασθαι αὐτὸν ὤψατο πρὸς τὸν βασιλέα: ipse igitur met prophetauit, qui mortuus: & ipse vocem suam de terra exiens edidit *ἐκ γῆς τῆν φωνὴν αὐτοῦ ὄψομαι αὐτῶν*, moriturus. & patres obiicit. Auctorem, libri Græci *questionum ab Orthodoxis*, quem sane parum perite dicit eiusdem auctoritatis esse cum ipso Iustino Martyre contrarium tenente, temere vero, Iuriconsultus homo pronunciat, quæcumque in illo libro tradita sunt, per omnia & in omnibus sacra scripturæ consentire; si locus hic foret, aut tempus permitteret, non de forent quæ obijcerentur. D. vero Augustinum etiam obiicit, non satis intellectum; *Nam in lib. de cura pro mortuis*, apertissime (quod bona cum venia aduersarij dictum) c. 15. nobiscum sentit August. vt alibi dixi, & clare iam Theologi nostri a ostenderunt. Alij patres nihil nobiscum pugnant, quia dum taxat negare voluerunt, vi carminis magici Samuelem excitari potuisse, & quia ipsi hanc apparitionem tribuebant magiæ Phitonissæ (quod nec necessarium erat, neque verum) ideo ex tali suppositione necessario eo delapsi fuerent, vt negarent aliud quam dæmonem apparuisse. Nos quia suppositionem illam falsam putamus, ideo hac in re à patribus illis, ad alios patres recedimus, Denique obiicit, post multa impertinenter & captiue, fufas illud, *cras mecum erit*, quod putat mendaciter dictum, si à

A propheta dictum; ego veritatem huius dicti clare, *libr. hoc eodem qu. 6.* tam proposui. Certa satis ergo hæc SS. auctoritas de anima Samuelis.

B 2. Adhuc certius (vt ait. D. Augustinus b) est exemplum Moysis, qui cum fuerit verè mortuus, & cum Christo Domino in monte Thabor apparuit d, vt verisimilius arbitratur D. Augustin. in corpore assumpto, & ex aère formato, 3. exemplum est Ieremiæ & Oniæ, qui Iudæ Machabæo apparuerunt e

C Sed veniamus ad tempora Christianorum (vt Iudæos omitam, quibus hæc sententia constans fuit, exceptis Sadducæis) & quia promiscue hæretici negant apparitiones mortuorum, siue beati sint, siue non sint, in vniuersum: ideo nos in vniuersum de his, siue iam cælestes, siue nondum, agemus, & per ætates omnes Ecclesiæ descendemus, vt clarissimè appareat vere Catholicorum hunc semper sensum fuisse; aliorum quidem hoc affirmantium disputando, aliorum vero id satis aperte probantium exemplis apparitionum; quas pro verissimis habebant & narrabant.

D Initio ipso hæc fuit sententia primitiua Ecclesiæ & Apostolorum & ipsius Christi Domini; qui cum sciret Apostolos id credere, non modo illos non reprehendit & contrarium docuit; (quod non erat optimus magister, lux mundi vera, prætermisurus) sed potius hæc sententiam vt eorum animis firmiter infingeretur silentio suo, & indirecta reflectione comprobauit: vt mox videbimus. Nam cum post resurrectionem Christus Dominus ianuis clausis ad Apostolos fuisset ingressus, quod non putabant nisi à spiritu fieri posse, exultimarunt se spiritum videre, & ideo vehementer conturbati & conterriti fuerunt; quidem Theoph. expresse asserit

b d. cap. 15
e Deut. 34
in fin. &
in epi. Iud
& Iosue 1
& hoc omnino tenendum ostendit
Alimendoz. d. q. 5
d Matt. 17.
Luc. 9.
e 1. Math. c. 15.

f Luc. 24.
v. 37. 102.
10. v. 39.

* vide li. 2
quæ. 6. &
quos cita.
ui fol. præ.
ced. lit. 1.

g Serm. 3.

h Mat. 14. vers. 26.

i Act. 12. v. 25. i Galat. 5. v. 16. & 17

j 1. Pet. 3. v. 9. & c. 4. v. 6

putasse eos esse animam aliquam, quæ ex altera vita redisset: quod idem D. August. g Eucherius, Beda & Hugo Card. & multi alij censuerunt, putabāt autem animam esse Christi, in corpore aëreo assumpto, non in corpore proprio; de cuius resurrectione nondū erant planè certi. Sciebat Christus cogitationes eorum, & respondet, palpatione veri corporis cognoscant se spiritum non esse. Eadem fuerat ante passionem suspicio ac metus Apostolorū, cum viderent eum ambulātem super aquas h, neque tum reprehensi, quod putarent esse, aliquando spectra, sed quia putabant Christummet ipsis tum non apparere. Eandem aliorum tum sententiam fuisse conuincitur ex B. Lucai, nam vniuersa quæ Hierosolymis erat Ecclesia, dicentem Rhodem, quod Petrus & ex carcere liberatus ante fores adstaret; dixit insanire, eo quod certo sibi persuaderet, Petrum viuere & in carcere detineri: animamque viuentis hominis extra corpus suum apparere non posse sciret; ideo de viui hominis anima puellæ errorem reprehendebat, & angelum in specie Petri credebat; puellæ assensura si Petrum mortuum credidissent. Quo loco Græc. ἀγγέλῳ, est; vnde probat locus l aliquando per Angelos, ἑτεροπροσώπων, animas representari: præcedentia vero loca in Evangelijs apud Luc. non habent, ἀγγέλῳ, sed expressè habent, τὸ πνεῦμα: apud Matth. vero, φάντασμα. Ex quibus sic ratiocinamur; apud Matth. nomen genericum fuisse positum, vt intelligamus tam de angelis, quam animabus hanc opinionem viguisse: apud Luc. vero in Evangelio vocem τὸ πνεῦμα, positam, vt restringamus ad animas, vel saltē ad solos angelos nō restringamus: apud Luc. in Actis, angeli nomen positum, vt de Angelis idem censuisse

A Ecclesiam sciamus. Sane hæc adeo ferè sunt inseparabilia, vt & olim Saaducei, & hodie hæretici, vtrumque æque impugnent. Quis verò non rideat Lauatheri responsum πνεῦμα, pro Angelo tantum accipi? ergo spiritui resistens caro in membris nostris, illa non animæ sed angelo repugnat; vitur enim Paulus voce, πνεῦμα ὁ: ergo apud Petrum Christianima concionata fuit angelis, & non hominibus in inferno degentibus (ἐν τῇ αἰῶνι πνεύμασι. ρ) contra communem Antiquitatis consensum m. Ergò falso Athanas. n tradidit, in Hymno trium puerorum, πνεύματα, significare hominum animas; sed nugor, cum talia serio refello.

C SECTIO V.

N Vnc ad dicta Conciliorū & Patrum & historicorū veniamus: quæ non obscure id docent & persuadent, nisi proterui, & pertinaces, quod hæreticorum est propriū, esse velimus, vnum illis effugij diuortium præcludamus, quidam omnes visiones negāt: qui sunt indigni quibuscum scriptis cõtendamus: eodem enim iure omnium Historiarum, omnium librorū, qui in sacro Canone (quem sibi quisque illorū, quem vult, hodie fingit, cras refringit) non continentur, fidem & auctoritatē repudiare possunt, quo quid infanuis, quid cunctis rei publ. partibus est perniciosus, & graui vindicta dignus? Modestiores alij; Angelorū permittunt visiones, & recipiunt, pro lubito tamen suo: quando illis in disputando negotium non exhibent: sed ijde isti, veterem omnem memoriam sic interpretantur, vt contendunt, αὐλοπροσώπων, nunquam animas ne Beatorum quidem vel apparuisse, vel apparere: sed quādo cunque talia leguntur, de ἑτεροπροσώπων, facta, per bonos vel

malos

m Clemens
Alex. lib. 1.
& 6. Sm.
na. An.
Epist. Ha.
lar. in Pa.
118. Ep.
hæres 77.
Cyril. Al.
lib. de se.
cta fid. 4.
Theodor.
& lib. 12.
in Toza.
Amb. in
ead. c. 4.
Ron. Rat.
in Sym.
& alij.
Athen.
lib. de S.

malos spiritus, apparitione id accipiendum. His regula illa Augustini aliorum valide obstat; quando verba scripturæ proprie possunt accipi, ad Metaphoricos vel tropicos alios sensus non esse confugiendum: sunt autem scriptorum de his rebus verba pleraque adeo clara, ut qui illa ad tropos reuocet, is nihil non eodem iure sic queat detorquere,

Deinde nihil nos cogit absurdi, nihil rationi consentiens parum fieri posse, fieri decere & expedire iam docuimus, cur igitur sanctissimis, & grauissimis hominibus, ea simpliciter & sine fuco narrantibus, ut *Αυτοπροσώπως* gelta, non credamus: sed vel inuitis, *επιπροσωπιας*, obrudamus? Quasi vero non ipso loquendi modo utrumque genus apparitionum distinxerint: Nonne (ut alios mittam) D. Cyprian. cum de imaginaria, vel per angelos facta loquitur, simpliciter vocat visiones; cum vero de apparitione Beati alicuius, *Αυτοπροσώπως*, facta: tunc addit apparuisse talem vel talem: idem discrimen obseruant acta martyrum: idem vita & Dialogus D. Greg. vide Cyprian. epist. 10. 11. 12. 69. acta Mart. apud Sur. 24. Febr. & I. Mal. Greg. passim in Dialog. Quin etiã soliti ipsi Angeli id ipsum declarare quando apparent, ut fecit Gabriel Archang. cum in forma Sancti Marcellini se vitendum præbuit, apud Eghinartum lib. 3. de transyl. SS. Martyr. Marcellini: & Petr. c. 12.

Primo Saeculo, nobis occurrit, prima Hispaniæ, & fortassis Europæ totius, Ecclesia Beatæ Mariæ Deiparæ de Calumnia, à B. Iacobo Sebedæo, cum adhuc in viuis utriusque degeret, dedicata ad Hebrum Cæsaraugustæ: quod & Animalibus Celtibericis a proditum, & adeo constanti Ecclesiæ illius traditione receptum, ut Catholicus ibi nõ habeat

A tur, qui dubitet: traditur B. Virgo columnæ insistenti Apostolo Hispaniarum apparuisse, & iussisse eo sibi loco facellulum dedicari, quod nunc diues & nobilis Ecclesia est. Si uiuēs adhuc alio in loco, quam ubi degebat. B. Iacobo se videndum exhibuit: cur nequeat nunc cæli terræque Regina cum lubet? & sæpe illi lubuisse, mox docebo, apparuit non semel filius, cur non & mater? B. Petro persecutionem vitanti Christus conspicuum se præbuit, & dixit Romanam se contendere. ut iterum crucifigatur, intellexit Domini mentem Petrus & reuersus agitur in crucem, sicque in Petro Christus iterum crucifigitur.

[testatur D. Ambros. contra Auxent. de Basil. noua eradenda. D. Greg. in 4. Psal. Pœnit. Hege sp. l. 3. de excid. Ieros. cap. 2. Carpo Cretensi, auctor est D. Dionys. Areopagita, epist. 8. ad Demoph. Iesum multis Angelis comitatum apparuisse, & inclementiæ nomine reprehendisse, quod lapsi fratris, & seductoris pœnam exereret. Vespasiano Imper. S. Martialis Lemonicum Episcopus vixit discipulus Christi, is vidit S. Valeriæ Martyris animam, instar lucidæ flammæ cœli petentem. [narratur in actu S. Martialis, apud Surium.]

O Saeculo secundo, Iustinus Mar. Apolo. II. ad Imp. redire animas mortuorum, & apparere nonnunquam, & proinde immortales esse, ut gentilibus persuadeat, ipsis Gentilium per magos euocationibus vitur, & contra Triphonem disputans, asserit Samuel's animam vere fuisse euocatam. Tertullianus non modo nihil nobiscum, sed tantum cum magicis nanijs pugnat, inquitens. [sed si quasdam reuocant animas in corpora Dei virtus in documenta uerū sui, non idcirco communicabitur fidei & audacia Magorum, & fallacia somniorum, & licentia poetarum.] Verum etiam aperte facit

pro nobis, nam & subindicat aliquādo factum, & causam facti addit. Et luculentius idem, At qui hoc quoque de anima predicatur. Nam, si de aliquo iam pridem defuncto, tanquam viuo quis requirat: praemā occurrit dicere, Habet iam & reuerti debet. haec testimonia anima quanto vera, tanto simplicia, quanto simplicia, tanto vulgaria, quanto vulgaria, tanto communia, quanto communia, tanto naturalia, quanto naturalia, tanto diuina,] quā non tantum ad corporum resurrectionem, sed & ad hunc animarum reditū miraculosum possunt referri. Origenes recte, quod quasdam redire posse censuit idque nobis hunc sufficit, perperā, quod ad improborum animas restrinxit, l. 7. Celsum impugnans, improba vero anima & prauis facinoribus in terram retracta, ita ut adspirare ad superiora nequeat, vagabunda in terra volutatur, nunc circa sepulchra oberrando: vbi etiam umbratiliū animarum phantasmata sunt sapius visa, nunc terras has obeundo, cuiusmodi hos spiritus esse credendum est, qui omnibus saeuili & coerciti sunt & prapediti veneficis, &c.] Et sane Origenis tempore D. Potamiāna Basilidi carnifici apprensus, eum ad fidem conuertit, nec hunc tantum, sed & complures alios, ut docet Euseb. libro sexto capite quarto. & ipsemet Orig. contra eundem Cels. lib. 1. testatur, multos pene multos attractos esse ad Christianam religionem, spiritu quodam repente mutante intellectum eorum: ut pro verbo exoso ad id temporis non cunctarentur mortem oppetere, post visiones oblatas ipsis vel dormientibus vel vigilantibus. Multa enim talia vidimus, quae si memorarentur duntaxat gesta in nostra praesentia, cachinnum: tollerent infideles, rati, nos quoque, sicut illos de quibus male suspicantur, fingere. Testis autem est Deus nostra conscientia, conari me non falsi narrariunculis, sed veris exemplis commendare IESV doctrinam.] haec ille

A quā sane possemus & nos singulis fere paginis Lauathero, Riuio & similibus incredulis obijcere, & inculcare.

Seculo tertio, D. Gregorio Thaumaturgo, cum Deipara, B. Ioannes Euangelista apparuit: ut narrat quam prolixo, tam vero sermone, scriptor eius vitae grauius, D. Gregorius Nisenus. Qui quando angelica est visio, id solet addere, ut facit in visionibus oblati, B. Ephrem in eius vita. Nocturnarum quoque visionum, epist. 12. meminit D.

B Cyprian. & idem, epist. 69. eos grauius reprehendit, qui visiones huiusmodi contemnunt. B. Quarillofā filius eius Martyr apparuit, & ad martyrium matrem confirmauit, ut narratur in epist. Africanorum Confessorum, (quam nobis exhibuit Laur. Sur. die 24. Feb. tom. 1.) in cuius additione, etiam D. Cypria. Montano, & Flauiano confessoribus traditur adhortator apparuisse. Sic & alia nos authentica Martyrum Cirthensum acta, referente eodem Sur. (die 1. Mai. tom. 1.) docent D. Cypr. Mariano, & apparuisse & manum porrexisse, & ab Agapio puerulum martyrem paulo ante coronatum visum fuisse. D. Ambr. Serm. 90 B. Agnes (ait) parentibus ad eius sepulchrum ast. uē vigilantibus, quadam nocte choro virginum comitata cum apparuisset, sic ad eos locuta dicitur: me me parentes mortuam lugeatis, nam vna cum his virginibus viuo apud illum in caelis, quem in terra tota mente dilexi. Jaddit & eandem Constantia post annos aliquot sanitatem in somnis sponduisse & praebuisse, Prius etiam, sub Decio, B. Agathae S. Petrus apprensus in carcere mammillam eius pectori restituit. (Acta S. Agathae 5. Febr. apud Sur.) Eadem postea S. Lucia apprensus, matre eius Euticia sanguinis fluxuliberauit (Acta S. Lucia 13. Decēb. apud Sur.)

C Post annū Christi CCC. seu saeculo IV.

D E

Chri-

III.

IV.

Christus Dominus dignatus apparere, D. Petro Alex. in forma pperi, quærentis vestem suam ab Ario discissam (Sur. tom. 6. die 15. Nouemb.) In ipsi exordijs (ait Hadrian. tom. 2. epist. Decretal. & Synod. VII. siue Concil. Nicen. 2. Act. 2.) Christianorum, cum ad fidem conuerteretur pius Imper. Constantinus sic legitur: Transacta die nocturno regi factò silentio, somni tempus aduenit, & ecce adfuit sancti Apostoli Petrus & Paulus, dicentes: Quoniam flagitijs tuis posuisti terminum, & effusionem innocentum sanguinis horruisti: nisi sumus à Christo Iesu Domino, dare tibi sanitatis recuperanda consilium. Audisti ergo nostra monita, &c. Ecce dicunt se missos à Christo, dicuntur adfuisse Regi, vtique ἀποροσάωσος apparentes; & nominantur Apostolicum in alijs Constantini visionibus prælianti ostensus, à Zonara tom. 3. non nominentur, qui apparebant; eo quod angelici spiritus essent. Sic et am cum Constantinus templum Deiparæ construi iussisset; architecto apparens ipsa, rationem docuit, qua colūna posset erigi. Greg. Turon. de gloria Martyr. c. 8.) Constantio, Spiridion & Triphilius prius in somnis apparere, quam eum sanarent, & tamen hi adhuc erant in viuis. (ex Metaphras. Surtius tom. 6. die 12. Decembr.) Par Potestas à mortuo loquelam obtinere, & consequi vt appareat. De eodem illo Spiridione, referunt Socrates, lib. 1. c. 8. & Rufin. lib. 1. c. 5. quod Ruffini verbis referam; Filiam habuit, Irenem nomine: qua cum ei bene ministrasset, virgo defuncta est. Post eius obitum venit quidam dicens, se ei quoddam depositum commendasse: rem gestam ignorauerat pater, perquisitum in tota domo: nusquam, quod poscebatur, inuenitum est. Perhibebat tamen ille, qui commendauerat, & si tu ac lacrimis perurgebat: vix a quoque sua se illatitium exitium, nisi commendata recipe-

A ret, testabatur. Per motus lacrymis eius senex, ad sepulchrum filie properat, atque eam ex nomine clamat. Tum illa, de sepulchro, Quid vis, ait pater? Commendatum, inquit, illius, vbi posuisti? At illa locum designans, illic, ait, defossum inuenies. Regressus domum, rem, sicut filia de sepulchro responderat, repertam tradidit reposcanti.]

B Quæ potuit respondere, non potuit, apparere, sane, vt & illi qui mortuam Nicenæ Synodo subscripsere. Historiam admirandam prodidit Greg. Cæsariens. presbyter, apud Lipoman. tom. 6. in orat. de Nicenæ Syn. Duo (ait) Sancti Episcopi Chrysanthus & Mufonius, cum nondum decisioni suas adiecissent subscriptiones, accidit vt diuina prouidentia ab humanis excederent. Diuini ergo patres, cum venissent ad communem locum, in quo dormiebant, cumque simul cum eis essent, & qua dicebantur, audirent o fratres, dixerunt, & patres, proclaram nobiscum certamen decertastis, cursum perfecistis fidem seruastis. Si ergo quod factum est, Deo gratum iudicatis (nunc enim purius cernitis) ne quid sit impedimento, quo minus vos quoque decisionem subfignetis. Hac simul & dixerunt, & signata decisione sanctorum Patrum loculo imposta, totam illam noctem insomnem peragunt in oratione. Die autem sequenti, cum venissent ad loculum, solutis quæ erant imposta signaculis, cum sanctam reuoluissent decisionem, inueniunt sanctorum patrum ad eos adiectas subscriptiones.] addit Nicephorus, lib. 8. c. 23. ipsius subscriptionis verba; Chrysanthus & Mufonius: qui cum patribus omnibus in sancta præ a Oecumenica Synodo consensimus: quamuis corpore translati, manu tamen propria nos quoque libello subscripsimus.] Vnde patet, & Spiridionis, & omnium primæ Synodi patrū sententiā fuisse animos, diuina permissione ad nos redire posse,

D

E

iam alioquin nec ille filiam vocasset, nec isti subscriptionem potuissent. Nicæno concilio vetustius, utpote durante adhuc ante Constantinum persecutione, celebratum fuit in Hispania concilium prouinciale Eliberitanum, in cuius *can. 34.* legimus; *Spiritus defunctorum non esse inquietandos;* quo significatur spiritus defunctorum superesse, & cernere quæ circa sepulcra eorum fiant: vnde & sequitur; nonnunquam adesse his locis: & detestari ritus Gentilitios, ex errore natos, de animarum circa sepulcra centenaria oberratione, de qua puto Canonem illum agere: & à qua sententia non videtur omnino alienus Nemesius *περι ψυχῶν*, qui liber perperam tribuitur Nicæno. Anno 366. Iulianus Imp. occisus fuit incerti spiculo: & diuina visio prius ostensa S. Basilio, cui cum B. Virgine S. Mercurius apparuit, & discedens, & cruentam hastam referens; ut ex Heladio D. Basilij discipulo docuit D. Damascenus, *Orat. 1. de Imag.* eodem quoque tempore & alius, ad castra proficiscens, vidit vel vigilans, vel somnians, complures ex Apostolis & Prophetis in vnū coactos, & de iniurijs Iuliani in Ecclesiam querentes, & in commune consulentes; & duos ex eorum numero, cæteris bono animo esse iussis, discessisse, pauloque post rediisse ad conuentū, & nunciasse tyrannū occisum. Sozomens hæc narrans *l. 6. c. 2.* duorum nomina prætermisit; sed Nicephorus addidit, duos olim egregios fuisse milites ac martyres, Mercuriū & Artemiū. Sic ille *l. 10. c. 35.* B. Febronia Martyr. & virgo natalis sui die quotannis mediæ noctis tempore in Nocturnis precibus, apparebat cunctis in ehor. versantibus eo ipso in loco procumbens, ubi psallere solita. [*Metaphrast. apud Syr. tom. 3. l. 13.*] D. Ammonis animam vidit B.

A Antonius comitantibus angelis in cælum pergere. (*Athanas. in vita D. Am. idē refert Palladius in vita Ammonis.*) D. Martino Turonens. Episc. apparuit è cælo descendens B. Virgo; & ex inferis ascendens anima latronis, qui pro Martyre colebatur. (*Sulpitius Severus. in vita D. Marini.*) D. Pauli primi Eremitæ animam visam B. Antonio in cælum ab angelis deferri, auctor est D. Athan. in *vita Antonij.* & D. Hierony. in *vita Pauli.* fuit in hac sententia Nemesius, Paulò ante citatus: fuit & D. Basilus, *lib. de vera virgin. paulo ante medium;* ubi postquam dixisset virginem, etiam cū sola est, semper reuereri debere & Dei, & angeli custodis præsentiam; *Quid (subdit) per singulas pergant? Ipsus Angelorum Patrum beatissimos spiritus. Nullus enim ex his est, qui non singula ubique consideret. Etsi enim oculis carnis minime conspicui sunt: incorporeis tamen obrutibus ad agnitionem complectuntur, & comprehendunt omnia.*) vult ergo Sanctorum animas nobis cum volunt adesse, Dei permissione, & nullum esse locum quo se successiue penetrare non possint; nihil in rebus esse actionibusque humanis, quod aliquando nequeant intelligere, ne quid hic ubiquitatis somniet. Idē in Panegy. B. Mamantis Mart. significat multis D. Mamantem apparuisse *Memores estote Martyru, quotquot illo per somnia potui esse;* D. Greg. Nazian. *Orat. in laudem Casarij,* dicit tibi sepe in somnis visum fratrem, & licet addat, *sive cupiditate* (qua scilicet amantes tibi somnia fingunt) *sive ipsa veritate;* manifestū tamē testimoniū dat sententiæ suæ, de possibili animarū apparitione.

E Vixere eodem sæculo nonnulli Patres mox citandi: sed, quia, mors eorum, & vitæ pars potior, incidit in sæculum sequens, in illud distuli.

Quod

V

Quod tempus intercedit, inter annum CCCC. & D. sæculo quinto ad scribendum, viros habuit qua sanctitate, qua doctrina valde illustres D. Martini transitus D. Seuerino. & D. Ambr. absentibus ostensus: apparuit etiam, vt auxilium laturus ijs qui corporis eius translationem parabant: apparuit & alias non semel vt narrat Gregorius Turon. lib. de mirac. D. Martini, & lib. de gloria Confess. D. Ioannis præcurforis caput altissimi Herodias defodi iusserat, multis postea sæculis sanctus ipse, duobus Monachis in somnis apparuit, & quo loco esset ostendit. Rursus cum memoria eius interiret; & ignoraretur quo loco delitesceret hoc sæculo, ante Marciani imperium, idem sanctus Marcello monacho mirabiliter modo locum sepulcri sui capitis indicauit. [Prosper & Sigibert. in Chron. Sozomen. l. 8. cap. 21. Niceph. l. 12. cap. 49.] Vbinam sepulta forent corpora DD. Gerualij & Prothasij, per visionem eorum D. Ambros. didicit, teste B. Augustino, lib. 22. de Ciuitate Dei cap. 8. & lib. 9. confess. ca. 7. ipsius etiam D. Ambrosij verba hanc sententiam nostram confirmant, quibus eodem sensu: quo D. Basilij, Sanctorum spiritus vbilibet esse testatur; Nam licet vniuersi sancti, vbi que sint, & omnibus profint: specialiter tamen illi pro nobis interueniunt, qui & supplicia pertulere pro nobis. Martyr enim cum patitur, non sibi tantum patitur, sed & ciuibus. Serm. 77. de Natali Octauij, Aduen. & c. B. Paulinus (forte Diaconus, certe non Nolanus ille) in vita S. Ambrosij: Eodem, inquit, quo obiit die, sicut textus epistolæ loquitur, qua à Simpliciano successore eius venerabili viro, suscepta est de partibus Orientis, ad ipsum, tamquam adhuc nobiscum viuentem, directa, qua nunc vsque Mediolani habetur in monasterio: quibusdam sanctis viris apparuit

A

orans cum illis, & imponens illis manus: habet enim diem epistolæ quo directa est: qua lecta inuenimus diem esse, quo ille defunctus est.

B

Intra Tusciam vero ciuitate Florentia vbi nunc vir sanctus Zenobius Episcopus est, quia promiserat se illos sapius visitaturum frequenter ad altare, quod est in Basilica Ambrosiana, qua ibidem ab ipso constituta est, visus est orare, sicut ipso sancto viro sacerdote Zenobio referente, didicimus. In eadem etiam domo, in qua declinans Eugenium mansit, tempore quo Rhadagaisus supra dictam ciuitatem obsidebat, cum iam penitus desperassent viri ciuitatis: per visum eundem apparuit, & promisit, alio die salutem illis adfuturam. Quo referente ciuium animi sunt erecti. Nam altero die adueniente Stilichone comite cum exercitu: facta est de hoste victoria.

C

Hac Pansophia religiosa semina, matre pueri Pansophij, referente cognouimus. Mazcezelie vt desperanti de salute sua vel exercitus, quem ducebat contra Gildonem, baculum tenens manu in visu noctis apparuit, atque cum prouolueretur ad pedes viri sancti Mazcezel, percutiens terram fenex baculo quo vegebatur (tertio hac enim specie illi apparuit) ait: Hic, hic, hic: signans locum, deditque intellectum viro quem visitatione dignum fuerat arbitratus, vt agnosceret se in ipso loco, in quo sanctum Dominum viderat Sacerdotem, die tertia victoriam adepturum: atque ita securus bellum & inchoauit, & consummauit. Nos tamen ea Mediolani positi, ipso Mazcezele referente, cognouimus. Nam & in hac provincia, in qua nunc positi hac describimus, plurimis hoc ipsum retulit sacerdotibus: quibus etiam referentibus securus ante nobis cognita huic libro adiungere arbitrati sumus. Sifinnij etiam & Alexandrini Martyrum, qui nostris temporibus, post obitum sancti Ambrosij in

E

Agonia partibus persequentibus gentilibus
martyrj coronam adepti sunt, cum reliquias
Mediolani summa cum deuotione suscipere-
mus: adueniente quodam caco & referente
cognouimus: qui eodem die tacto loculo, in
quo Sanctorum reliquia portabantur lumen
recepit: quod per visum noctis vidisset nauim
appropinquare litori, in qua multitudo erat
albarum virorum: quibus descenditibus
ad terram, cum vnum de turba precaretur,
vt sciret qui essent ij viri: audierit Ambrosium
eiusque consortes. Quo audito nomine, cum
deprecaretur vt lumen reciperet, audiuit ab
eo: Perge Mediolanum & occurre fratri-
bus meis, qui illo venturi sunt (designans di-
em) & recipies lumen. Erat enim vir (vt ip-
se asserbar) de litore Dalmateno, nec se an-
te venisse in ciuitatem asserbat, priusquam
recto uimere reliquijs Sanctorum occurrisset
nondum videns: sed tacto loculo videre, co-
pisse. Haecenus Paulinus de Ambrosio,
& quidem certo comperta. Nunc age,
alium eius aetatis, D. Ambrosij contra
Symmachum Collegam, Prudentium
adiungamus:

Prudentius de S. Eulalia,

*Virgo citum cupiens obitum
Appetit & bibit ore rogam.
Emicat inde columba repens,
Martyris os niue candidior
Visa relinquere, & astra sequi:
Spiritus hic erat Eulalia,
Lacteolus, celer, innocuus, &c.
De Sancto fructuoso & socijs.
Vidit praesidis ex domo satellites
Caelum martyribus patere aper-
tum,
Insignesque viros per astra ferri.
Quin & filiola monens heribi,
Ostendit sceleris notam paterni
Caelo viuere, quos forum peremit.
Postea cum pio studio conarentur*

A fratres, quisque sibi partem reliquia-
rum auferre, subdit;

*Sed ne reliquias resuscitandas,
Et mox cu Domino simul futuras
Discretis loca diuidant sepulchris
Cernuntur niueis stolis amicti,
Mandant restitui, cauoq; claudi
Mixtim marmore puluerem sa-
crandum,*

B
C
D
E
Scribit Constantinus presbyter, in
vita S. Germani Antisiodorensis ca. 17. cum
Sanctus vir in loco quodam spectris infesto
moraretur intrepidus subito ante os legentis
adstitit umbra terribilis, & paulatim sub
oculis intuentis erigitur. Parietes etiam
Saxorum imbribus colliduntur. Tunc vero
deterritus lector, praesidium sacerdotis im-
plorauit. Qui statim prosiliens effigiem ter-
ribilis imaginis intuetur, & praemissa obse-
ratione nominis Christi, imperat: vt quis ef-
set, quidue illic ageret, fateretur. Qui protin-
us terrificam vanitate deposita, voce humili
more supplicantis eloquitur: se comparem-
que suum auctores fuisse multorum criminu
insepultos iacere, & ob hoc inquit: are ho-
mines, quia ipsi quieti esse non possent. Rogat,
vt pro eis Dominu precaretur, quatenus re-
cepti requie mererentur. Ad haec vir sanctus
indoluit, imperatque vt locum ostenderet,
quo iacerent. Tum vero cereo precedente
dux umbra praeagreditur, & inter difficulta-
tes maximas ruinarum, intempesta nocte
locum, in quo proiecti fuerunt, indicauit: Vt
vero mundo redditus est dies: circumiectos
incolas inuitat, hortatur ipse operis ma-
turator, insitens: ruderata tumultuarie su-
periecta ad tempus rastris auulsa purgan-
tur. Inueniuntur corpora fusa sine ordine,
ossa ferreis adhuc nexibus illigata. Ad
legem sepultura fossa dirigitur, membra
exut a vinculis, linteis induuntur, humis
superiecta componitur, oratio, interces-

sionis

tionis impenditur, requies defunctis obtinetur: ita ut post eandem diem, sine villo terro-
ris iudicio, domicilium frequentato habitato-
re floruerit.] apud Surum mense Iulio.
Sed tot tam claris exemplis aliquas in-
feramus auctoritates siue dogmata Pa-
trum, mox ad alia exempla redituri
Hieronymus, lib. ad. vigilantium. in vno
illo, nostros Nouatores omnes iugulat
sacræ veritatis gladio eloquentiæ bra-
cteis inaurato: *Aut vel in sinu Abrahæ, vel
in loco refrigerij, vel subter aram Dei ani-
mas Apostolorum & Martyrum conseruisse,
nec posse suis tumulis, & vbi voluerint adesse
presentes. Senatoria videlicet dignitatis sunt
& non inter homicidas teterrimo carcere,
sed in libera honestaque custodia, in fortu-
natorum insulis & in campis Elysijs, reclu-
duntur. Tu Deo leges pones? tu Apostolis vin-
cula iniicies: ut vsque ad diem iudicij tene-
antur custodia, nec sint cum Domino suo, de
quibus scriptum est: sequuntur agnum quo-
cumque vadit. Si agnus vbi que: ergo & hi,
qui cum agno sum vbiq; esse credendi sunt.
Et cum: Diabolus & demones toto vagentur
in orbe, & celeritate nimia vbi que presen-
tes sint: martyres post effusionem sanguinis
sui arca operientur inclusi, & inde extri-
ne non poterunt.] Siste, lector: & istud, vbi-
que, pro vbiliber, positum (vt Sanctum
Basilium interpretatus fui) memento,
simul rationes Diui Hieronymi etiam
percellere eos, qui negant e caelo San-
ctorum animas egredi posse. Amicus &
admirator Hieronymi Diuus Augusti-
nus, lib. de cura pro mort. totus in eo est
ferme, vt probet secundum legem Dei
ordinariam, & sola ac nuda ipsarum a-
nimarum naturali facultate, animas il-
lis quibus adscriptæ sunt locis egredi
ad tempus non posse: extraordinaria
tamen Dei permissione quando volue-
rint, eas suis receptaculis ad homines
visendos egredi posse: videte hanc eius
mentem verbis, & serie disputationis*

A aperte significatam, cum cap. 10. scri-
pisset, ferri mortuos apparuisse viuenti-
bus, & quo illorum corpora iacerent
inhumata nescientibus, locisque mon-
stratis monuisse, vt sepultura, quæ de-
fuerat, præberetur: subdit: *hæc si falsa
esse responderimus. contra quorundam scrip-
ta fidelium, & contra eorum sensus, qui ta-
lia sibi accidisse affirmant, impudenter ve-
nire videbimur.* Et non sunt impudentes
aduersarij nostri; qui consensum æta-
tum omnium exhibent? Vt autem in-
telligeremus hoc non accidere lege or-
dinaria, sed speciali priuilegio, Deique
permissione singulari, c. 13. illud de
matre sua adscriptit, quod aduersarij
calumniote in nos detorquent; *si rebus
viventium intersent anima defunctorum,
vt de alijs taceam, metipsum pia mater nul-
la nocte desereret.*] Etenim de singulari
illa permissione alias aperte asseruit,
quod de continua & ordinaria lege hic
negauit. cap. 15. mitri (inquit) *ad viuos a-
liquos ex mortuis diuina scriptura testatur,
& Samuelis atque Moysis apparitionibus id
confirmat.*] De fide ergo hoc censuit Au-
gustinus, idem postea, capite 16. con-
fessorem Felicem cum à Barbaris op-
pugnaretur Nola, non solum beneficiorum
effectibus, verum etiam ipsorum hominum
aspectibus apparuisse, non incertis rumori-
bus sed testibus (ait) certis se cognouisse. Ve-
rum (addit) *istæ diuinitus exhibentur, longe
aliter, quam sese habeat vsitatus ordo, singu-
li creaturarum generibus attributus.*] vult
ergo Sanctus Doctor id fieri posse, sed
non fieri naturaliter, ideo enim vt hoc
doceat, mox subdidit; *alij sunt humana-
rum rerum limites, alia diuinarum signa vir-
tutum: alia sunt quæ naturaliter, alia quæ
mirabiliter fiunt: quamuis & natura Deus
adsit, vt sit, & miraculis natura non desit.*]
Quippe miracula præter naturæ quidē
sunt ordinem, naturæ tamen rerum

numquam aduersantur. Quid hac veritatis tuba sonorius? quid hoc lumine Ecclesiæ manifestius? quid hoc perfidiæ malleo potentius hæretici expectant? viuorum negotijs mortuorum spiritus interfuisse, superstitionibus adfuisse, visos in orbe nostro, testatur. Auctor epist. ad Cyrillum. Ierosol. qua tribuitur (sicet falso) Augustino; ipsa qua decessit hora, narrat Hieronymi animam ei apparuisse, multa que sapienter monuisse, & eruditè docuisse. Sed huius epistolæ auctoritas & fides sunt exigua, vel nullæ: ideo pergamus alio D. Chrysostom; homil. 74. in Ioann. agnoscit mortuorum in somnijs apparitionem, & eam fuisse sententiam Iudæ Thadæi Apostoli eo loco scribit, vt ceteret sic Christum post mortem solis Apostolis & non alijs appariturum. Apud Palladium legimus à B. Pambo visos fratres duos Præsius & Esaiam in cælis: (in *Parsia & Esaiâ.*) ab Abbate Apollo visum fratrem eius defunctum: (in *Apollô*) Anuph. vidisse choros beatorum: & eius animam postea à numerosis angelis & martyribus in cælum cunctis videntibus sublatam. (in *Anuph.*) Solitus autem Palladius diserte exprimere & distinguere visionem angelicam à visione animæ, & addere angelum hominis alicuius speciem assumpsisse, vt obseruare potes, ex cap. 86. de Euagrio Diacono, visione angelica ab amore libidinoso mulierculæ deterrito: vbi etiam habes apertam distinctionem apparitionis alterius dæmonum ad hæreticam blasphemiam conantium eum inducere. His ferme temporibus Marcus Gazensis vixit, testis oculatus, narrans Ioannis Cæsareæ & Porphyrij Gazensis Episcoporum legationem ad Arcadium de diruendo Marnæ templo; vbi inter cætera describit tempestatem grauissimam, quã

A Deus permiserat oriri propter hæreticam naucleri prauitatem: implorabamus (inquit) preces B. Procopij anachoretæ. Cumque fuisset vespera & tempestat non cessaret, permansimus vigilantes totam illam noctem.

B Circamstatinum autem ex multa afflictione parum dormit arunt sanctissimi Episcopi, & videt in somnis Dominus meus Porphyrius, sanctum Procopium Anachoretam dicentem eis: Nauclerum catechismo instruite & obsecrate (est enim ex Arii hæretici execranda secta) & effugite, vt ipsi anachemate notet Arium, & malam eius fidem: & statim cessabit tanta tempestat. Subdit deinde sic factum, & mare tranquillum B. Chrysostomo, commentarios in D. Pauli Epistolas scribenti, assistentem, eumque docentem B. Apostolum vidit Proclus Constantinopolitanus, vt scriptis proditum à Leone Augusto, & Metaphraste, in *uita Chrysost.* Eidem ab exilio redeunti Comanæ in templo D. Basiliscus Martyr, Nicomedie olim passus, apparuit dicens: *Confide frater Ioannes: cras enim simul erimus.* Atunt presbytero quoque Ecclesiæ prius apparuisse Martyrem, atque dixisse: *prepara Ioanni fratri locum. Venturus est enim.* narrat Palladius, in *Dialog.* & addit confirmasse euentum: postridie enim mortuum & sepultum eo loco S. Antistitem. B. Cyrillus Alex. dissentiens vehementer à Chrysostomo, in Ioannis monitis à Deipara fuit, vt cum eo mortuo in gratiam rediret. *Niceph. lib. 14. Hist. cap. 28. ex Niceta.*

D Aliam visionem Adelphij de gloria B. Chrysostomi, à Sophronio (in *Prato spirituali cap. 128.*) descriptam, vt meram imposturam, merito à Baronio (tom. 5. anno 407.) confutatam, prætermitto. Sed omni fide digna est historia, quam de Synetio Syrenes Episc.

& Eua-

& Euagrio Philosopho idem Sophronius memoria mandauit, ex Leontio, [Prat. Spiritual. cap. 195.] cum assidue Synelius eum conaretur ad religionem Christianam traducere, isque obijceret doctrinam Christianorum, de resurrectione corporum, deque mercede bonorum operum, maxime centuplo pro eleemosyna post hanc vitam recipiendo, sibi non posse fabulosam videri. Tandem tamen Episcopus nihil diligentia pratermittens ei persuasit Christianum fieri, & cum liberis baptizari.

Ceterum non multo posteaquam baptizatus fuit, dedit Episcopo aurum tria centenaria in usum pauperum, dicens: accipe aurum istud, & distribue illud pauperibus, & fac mihi cautionem manu tua, quod Christus mihi ipsum reddet in futuro saeculo. Qui suscepto auro prompte illi cautionem fecit, ut petebat. Vixit itaque post baptismum annos aliquot philosophus, at tandem infirmatus est ad mortem. Cum vero morti proximus esset, dixit filiis suis: Quando curabitus sumus in uisum chartam istam in manibus meis ponite, & me cum illa sepelite. Mortuo autem illo fecerunt filii, sicut eis ipse praeceperat, sepelire eum cum charta chirographo.

Tertia autem post sepulturam die apparuit Episcopo Synesio nocte quiescenti, dicens: Veni ad sepulchrum ubi iaceo, & accipe chirographum tuum, accipiennum debitum & satisfactum mihi est: atque ut certior eius rei fias, propria mea subscripsi manu. Ignorabat enim Episcopus, quod chirographum illud conspexissent ei. Mane autem facto, accersitis filiis eius dixit: Nunc aliquid cum Patre vestro in monumento percipistis? Illi putantes quod eos de pecuniis interrogaret, dixerunt ei: Nihil Domine prater pannos consuetos. Quid igitur. Nunquid vel chartam ali-

A quam conspexissent ei? tunc recordatis filij (ignorabant enim quod de chirographo diceret) dixerunt ei: Ita sane Domine, chartam enim quandam moriens dedit nobis, & ait: Quando sepelietis me, chartam istam in manibus meis date, nullo penitus sciente. Tunc dixit illis Episcopus somnium quod nocte illa viderat. Sumensque illos cum clericis ac primariis ciuitatis, accessit ad philosophi tumulum. Quo aperto, inuenerunt iacentem philosophum, chirographumque manu Episcopi conscriptum suis manibus tenentem, accipientes, autem chirographum ex eius manibus aperuerunt, inueneruntque in eo nouiter manu philosophi subscriptum ita: Ego Euagrius philosophus tibi sanctissimo Domino Synesio Episcopo salutem: Accepi debitum in his litteris manu tua conscriptum. Satisfactumque mihi est, & nullum contrate habeo ius, propter aurum quod dedi tibi, & per te. Christo Deo & Saluatori nostro, &c.]

Idem narrat Hugo Eterianus, lib. de regres. anim. ab infer. capite decimo sexto. Luciano presbytero viro sancto, temporibus, non Constantini (ut male Nycetas orat. de martyrio & inuent. S. Stephani) sed Honorij Archidij, apparuit semiuigilanti ter, diuersis noctibus. B. Gamaliel B. Pauli praeceptor, ei que indicauit locum reliquiarum corporis sui, & B. Stephani protomartyris, & Beati Nicodemi, & Beati Abibi: quae & eo inuenta fuere loco, & per Orosium Occidenti illata, exstat epistola Luciano de hac re luculenter scripta, (apud Surium tom. 4.) quam Auitus Hispanus in Latinum transtulit de Graeco, cuius etiam exemplar exstat, & meminit Gennadius, de uiris illustribus, cap. 47. cui suffragantur Marcellinus Comes, in Chron. & Nicephorus, lib. 14. cap. 9. Et ut certior foret hac

visio, idem B. Gamaliel, eodem tempore, apparuit Nygerio monacho, cui etiam situm loci ad Orientem indicauit, vt refert ipse Lucianus. Ipsum quoque Protomartyrem nonnullis apparuisse testis est Euodius, *lib. 1. de eius miraculis*. De Micheæ & Habacuc apparitione, his priore, legendus Sozom. *lib. 7. cap. vltim.* De Zachariæ prophetæ corpore non multum post inuento, sic Sozomenus, *lib. 9. cap. vltim.* *Cophar vlla est in territorio Eleutheropolu Palæstinae. Huic profectus erat agri ipsius conseruus Calimerus quidam. Domino quidem suo fidelis, sed morosus interim ac difficilis, & in conterminos agricolas iniquus. Quamuis autem talis esset, propheta tamen ei vigilanti clara luce apparens seipsum reuelauit. Et horro quodam demonstrato, Age queso (inquit) hic fodita, &c.* subditur enim corporis lacri, ostenso loco, inuentio, Absens & viuus adhuc Euthymius noctu visus Tereboni Saraceno: quem cum sanasset postea ad se profectum, magna Sarracenorum pars Christi fidem fuit amplexa, anno Christi 420. vt prodidit Cyrillus monachus, probatissimus Historicus, in *vita S. Euthymij, Suriotom. 1. Ianuar. 20.* Circa annum 429. Abbati Cyriaco B. Virgo, cum duobus, SS. Baptista & Euangelista, apparuit, & negauit in cellam eius ingredi, manebat enim ante ianuam, eo quod ignaro Abba, duo Nestorij libri in eius cella forent, hostis Deiparæ: auctor Sophron. *Prat. spirit. cap. 66.* De Beat. Paulino Nolano, in *lib. de vita Paulini apud Suriotom. 3. Iunij 22.* narrat Vranus, ei ante mortem apparuisse, & cum eo collocutos fuisse S. Ianuarium Mart. & S. Martinum Turonensem. Beat. Petrus Apollolus & S. Apollinaris eius discipulus

A per visum apparentes Sixto Papæ, anno 433. eum admonuerunt Rauennati sed imponendum Petrum illum, vere Chrysologum, virum simul sanctissimum & eloquentissimum: auctor ex antiquis archiuis Rauennarum, in eorum historia, Hieron. Rubens. Scribit Procopius, *lib. 2. de bello Vandalico*, B. Cyprianum Afris oppressis apparuisse, & bono animo Christianos esse iussisse, seque breui tempore vltorem futurum: quod sane Vandalis debellatis, biennio post accidit. Ann. 456. Theodoricus rex victis in Gallicia Sueuis, in Lusitaniam contendit: vbi ne urbem Emeritam diriperet, B. Eulix Martiris apparitione coercitus fuit, auctore Diuo Ilidoro, in *Chron. Gothor.* De B. Leonis ad Flavianum de reeta fide epist. Sophronius ista memorat. *cap. 147. Prat. spirit.* Narrauit & hoc nobis eiusdem canobij Pater Abbas Menas, *Audisse se Eulogium Alexandrinum Patriarcham dicentem. Cum profectus essem Constantinopolim, fructus sum contubernio Domini Gregorij Romani Archidiaconi, & singularis viri, qui narrauit mihi de sanctissimo ac beatissimo Leone Romano Pontifice, dicens haberi scriptum in Ecclesia Romana: quod cum scripsisset Epistolam ad Sanctum Flavianum Constantinopolitanum Episcopum contra impios Eutychetum & Nestorium, posuerit eam super tumulum Principis Apostolorum Petri, & orationibus ac vigilijs & ieiunijs vacans, orauit ipsum summum Apostolum dicens, si quid, vt homo, vel minus caute posui: tu, cui a Domino Saluatore nostra IESU CHRISTO & Ecclesia & hæc sedes commissa est, emenda, post quatuor vero dies apparuit ei Apostolus, & dixit, legi ac emendari. Sumensque Epistolam de sepulchro Beat. Petri*

aperuit eam & inuenit Apostolica manu
mendatam.] Idem cap. 148. Theodor-
dorus (inquit) sanctissimus Episcopus
Dorna, qua est in Libya, narrauit no-
bui, dicens: cum essem cubicularius san-
cti Papa Eulogij, vidi in somnis virum
reuerendi habitus, statura procerum, di-
centem mihi: Nuncia meum Eulogio Pa-
pa aduentum, ad quem ego: Quis es tu,
qui iubet vt nunciem? Respondens ille
dixit mihi: Ego sum Leo Romanus
Pontifex. Ingressus igitur ego nunciaui
dicens: Sanctissimus & Beatissimus
Papa Leo Romanae sedis Antistes con-
uenire vos vult. Cum hoc audisset Pa-
pa Eulogius, exurgens concitus occurrit
in occursum eius. Salutantesque se inui-
cem, oratione facta, confederunt. Tunc
vero Dominus & eximius Leo dixit
Sancto Eulogio. Scis quare huc venerim
ad vos: Respondit ille, Non: Ait ipsi
Veni, vt vobis gratias agerem, quia rite
& magnifice pro mea Epistola respondi-
sti, quam scriptam misi ad fratrem
meum Flavianum Constantinopolitanum
Patriarcham, sensum quidem & sen-
tentiam meam aperientem, heretico-
rum autem ora obstruentem. Scio au-
tem, frater, quia non mihi tantum ve-
strum diuinum laborem studiumque con-
tulisti, sed etiam supremo culmini A-
postolorum Petro, & ipsi pra omnibus
qua a nobis predicatur veritati, qui est
CHRISTVS Deus noster. Ista non semel
tantum, sed bis terque conspiciens trina
apparitione firmatus, enarraui B. Pa-
pa Eulogio.] Idem Sophronius, cap. 149.
narrat adhuc alias D. Petrum eidem
Sancto Leoni apparuisse, & nunciaffe
eius dimissa peccata. Vixit hoc saeculo
Theodoretus, is scribit: BB. Aposte-
los Ioannem & Philippum, Theodo-
tio Imper. olim apparuisse, lib. 1. Hist.
cap. 24. Anno 485. conante Petro Ful-

A lone Cypri Ecclesiam sibi subijcere:
S. Barnabas Apostolus tribus conti-
nui noctibus ter Anthemio Salami-
nes Episcopo apparuit, & locum cor-
poris sui vna cum Euangelio S. Mat-
thæi propria Barnabæ manu conscri-
pto, sepulti indicauit: quæ & inuenta,
narrat fuisse Alexander Monachus, apud
Suriuum rom. 3. 11. die Iunij. Breui-
ores futuri sumus, sæculis frequenti-
bus.

B Saeculo inchoato 6. hoc est post an-
num Christi. CCCC. Hæretici Seue-
riani multi varijs fuere visis conuersi,
vt in primis, Isidorus Monachus Phi-
loxemensis, apparitione damnati il-
lius, qui Christo Domino alapam in-
culserat, quod fuisse narrat Sophro-
nius, cap. 30. Prat. Spiritual. Deinde
& Cosmiana vxor Germani Patricij,
quam propter hæresis contagium,
Deipara visibiliter apparens cum alijs
sanctis feminis, arcuit à templi aditu.
[Sophro. qui & alia multa subdit seqq.
cap. 49. 79. 106. 188. 213.] Reginæ mu-
lieri Cappadoci, officio Diaconissæ, in
somnia viuus, & in Laura degens ap-
paruit, eamque docuit quæ erant ne-
cessaria, Ioannes Silentarius, narrante
rem gestam Cyrollo Monacho, in vi-
ta eius apud Lipoman. rom. 6. D. Bartho-
lomæus in Daris apparuit Anastasio,
& corpus suum vbi sepultum esset in-
dicauit, seque patronum vrbis ac de-
fensorem professus fuit. Sic Nicephor.
libro 16. caput. 37. Anno Christi 515.
obiit Macedonius Patriarcha Con-
stantinopolitano ab impio Anastasio
in exilium actus, de eo Cedrenus
ita scribit: cum iam, esset sepulchro con-
dendus, antequam id fieret, sub-
lata dextera manu crucis signo sepul-
chrum obsignauit. Idem Theodoro iu-
dam suorum familiarium per visio-

VI.
R

nem dixit: Excipe hac, & abi, & Anastasio recita. Ego quidem Macedonius ab eo ad Patres meos, in quorum fide perstiteri. Interim tamen semper Deum interpellabo dum tu quoque venias, & causa nostra disceptetur.] Legendi eadem de re Miscella, ex Theophane libro decimo quinto. Anastas. in Chron. & Theodorus Lector collectan. libro secundo.

Verum, quia Macedonius Schismaticus obiit: alios Anastasio Deus Catholicos & ab ipso quoque in exilium missos, accusatores praestituit, quos ambos Deus visione praemonuit, & pararent, ut decimo ab Anastasij obitu die morituros, & causam suam ante horrendum tribunal acturos. ij fuere Elias Patriarcha Ierosolymitanus: & Flavianus Patriarcha Antiochenus, legendi. Cyrill. in actis Sabae apud Surium tom. 6. die 5. Decemb. & Sophro. in Prato Spiritu. 35.

Theodorici Regis Italiae animam solitarius Lyparitanus vidit, inter Iohannem Papam & Symmachum Patricium, vinculis deduci manibus, & in ollam Vulcani proijci, ut narrat Beatus Gregorius Papa, libro quarto. Dialog. capite trigesimo. Interdum accidit ut in visione, is cui fiebat ad locum deduceretur, ubi animae detinebantur: ut docet exemplum illud Monachi Nestoriani, quem cum Beatus Cyrillus Deo commendaret: circa horam nona dici sequenti, aspexit frater, qui erat in spelunca, quendam adstans sibi aspectu terribilem, ac dicentem: Veni & vide veritatem. Assumensq; eum duxit in locum tenebrosum ac fatidum, ignem euaporantem, atque in ipsis ignibus videt Nestorium, Eutychetem, Apollinarem, Dioscorum, Seuerum, & Origenem, & alios quosdam, dixitque illi is qui apparuerat: locus iste preparatus est hereticis, &c.] Hactenus Sophron. Prato. Spiritual. capite vigesimo

A sexto. Cum Iustinianus Imp. Apostolis templum exaedificasset, constat quod Apostoli: (ait Procop.) beneficiorum memores ad Regis honorem nun. hominibus apparuerunt, Regis inquam pijs & religiosi. Neque enim ab humanis recedant diuina, sed admisceri percipiunt, & hominum conuersatione oblectari.] Sic Procop. libro primo de aedific. Iustiniani. ubi vides etiam eius sententiam de quaestione nostra, cuius etiam illa sunt huc pertinentia ex eodem opere: Circa Sinus terminum in arduo satis & edito loco sanctis Cosma & Damiano olim templum dedicatum est: Vbi Iustinianum grauius egrotantem, & iam morituri speciem praebentem, nempe a medicis desperatum, & inter cadavera iacentem: isti sancti per somnum & visum apparentes curauerunt.]

C Idem libro primo de bello Goth. testatur moenium Romae partem a Beato Petro Apostolo, Gotthis obsidentibus, defensam fuisse. Beatum vero Stephanum visum apud Apostolorum Principes, pro vrbe Metensi intercedere, in qua eius erant reliquiae, scribit Gregor. Turon. lib. 2. Histor. Francor. cap. 6. Sed & anno 552. filium vitriarij Iudaei triduo in fornace illatum Beat. Virgo puero se visibilem praebens seruauit: qui cum matre postea baptizatus, rei gestae historia certissima peti potest ab eo, qui tum vivebat, Eua-grio, libro quarto. capite trigesimo quinto. ex eo Gregor. Turon. li. de glor. mar. ca. octauo. & Glycas, Annal. par. 4. Redempto Episcopo Ferentinati ad sepulchrum Sancti Eutichij vigilantem, idem martyr afficit dicens: Redempte vigilas? cui respondit, vigilo. Qui ait, Finis venit vniuersae carnis, & quae sequuntur apud D. Gregor. Dial. libro tertio. capite trigesimo octauo. Circa annum 587. Guntrammo Regi de Chilperico pessimo Francorum tyranno, visio huiusmodi

fuit

tuit ostensa, quàm ipsemet Rex apud Gregor. Turonensem sic narrat: *vidi & ego aliam visionem, qua huius interitum nunciavit.*

Adducebatur in conspectu meo à tribus Episcopus vinculus catenis, quorum vnus Tetricus, alius Agricola, tertius vero Nicetius Lugdunensis erat, è quibus dicebant duo, soluite quaso eum, & castigatum abire permittite. Quibus è contrario cum amaritudine Tetricus Episcopus respondebat. Non fiet istud, sed igne concremabitur pro sceleribus suis. Et cum diu multumque quasi altercantes hac inter se verba conferrent: conspicio eminentem aneum super ignem positum feruere vehementer. Tunc me flente, apprehensum infelicem Chilpericum contractu membru proijciunt in aneum: nec mora inter vndarum vapores ita dissolutus ac liquefactus est, vt nullum ex eo penitus indicium remaneret. [Gregorius Tur. lib. 8. histor. Francor. cap. 5. Narsetem, Eunuchum, led belli ducem clarissimum, nefas omittere, de quo sic Euagrius; Comemoratum ab his qui vna cum Narsete fuerunt, dum precibus & alijs pietatis officijs diuinum nomen placaret, debitumque cultum ei tribueret, s. Virginem ei apparuisse, planeque tempus præscripsisse, quo bellum cum hostibus gereret, atque non prius ad prælium committendum se accingeret, quàm cælitus signum acciperet.] Sic Euagrius, de Totilâ & Theiâ Regibus ab eo deuictis loquens, lib. 4. cap. 23. idem Nicephorus refert, lib. 17. cap. 13. cuius verba sunt ex Euagrîo explicanda, non enim loquitur de cunctis bellis Narsetis, sed de hoc Gotthico. Paulò post, Sergiopolim obsidente Chosroë, visus D. Sergius Martyr cum innumerabilibus cælestibus propugnatoribus defensionem parare, atque per muros vbique discurrere. Nicephor. lib. 17. cap. 17. ex Euagrîo lib. 4. cap. 27. Iustino lu-

A niore imperante Anatolium hominem præstigiatorum & impium, primò quidem imago Deiparæ palam fuit aduersata: deinde & nonnullis fidelibus Deipara ipsa apparuit, eosque contra scelestum illum incitauit, inquiring ab Anatolio filium suum contumelijs affici. Euagrius lib. 15. cap. 18.

B Septimum sæculum inchoatum, Anno 600. iuuat ordiri à Beatissimo Gregorio I. Romano Pontifice & Ecclesiæ Doctore; cuius solius sufficere deberet auctoritas, is primum de B. Musâ refert sequentia: *Quod quadam nocte ei per visionem B. Dei genitrix virgo Maria apparuit, atque coactus ei in albis vestibus puellas ostendit.*

C Quibus illa cum admisceri appeteret, sed se illis iungere non auderet, Beata Maria virginis est voce requisita, an velit cum eis esse, atque in eius obsequio viuere: Cui cum puella eadem diceret, volo, ab ea prorsus mandatum accepit, vt nihil vltra leue & puellare ageret, & à risu & iocis se abstineret, sciens per omnia, quod inter easdem virgines, quas viderat, ad eius obsequium die trigesimo veniret. Quibus visis in cunctis suis moribus puella mutata est, omnemque à se leuitatem puellaris vitæ magna grauitatis deterfit manu. Cùmque eam parentes eius mutatam esse mirarentur, requisita rem retulit, quid sibi B. Dei Genitrix inderit, vel qua die itura esset ad obsequium eius, indicauit. Tunc post vicesimum quintum diem febre correpta est.

D Die autem tricesimo, cum hora eius exitus propinquasset, eandem beatam genitricem Dei, cum puellis quas per visionem viderat, ad se venire conspexit, cui etiam se vocanti respondere cepit, & de presis reuerenter oculis, aperta voce cla-

mare, Ecce Domina venio. In qua etiam voce spiritum tradidit.] lib. 4. Dialog. cap. 17. De B. Probo Reatino Episcopo memorat, illi simul & puero qui aderat apparuisse SS. Iuuenalem & Eleutherium Martyres, stolis candidis amictos, qui animam Probi secum in cœlum asportarint, lib. 4. Dialog. cap. 12. hæc de cœlitibus, de quibus alia idem eodem libro c. 11. & 14. de damnatorum apparitionibus idem exempla suppeditat, vt de Theodorici anima in ollam Vulcani visa deiici, quod ante citauit, & confirmat Hugo Ætherianus, libro de regress. animar. capite septimo. & de moniali, quæ visa ante altare per medium secari, libro 4. Dialog. cap. 51. De animabus, quæ adhuc expiabantur, idem plura suggerit. Pascasium Diaconum visum Romæ in Thermis stantem & balneantibus obsequentem, in pœnam schismatico præbiti fauoris, vt fastus ille, cui apparuit, Germano Capuano Episcopo, cuius & precibus mox pœnali loco fuit liberatus. [liber. 4. Dialog. cap. 40. & Hugo Ætherianus libro de regressu animar. cap. 14.] Similia ferme habet de anima Domini balnei, qui pro culpis suis post mortem thermarum caloribus deputatus, eodem in loco iussus lauaturs sedulo ministrare: quam operam cum Centumcellensi presbytero non semel præstitisset, presbyter ei caritatis causa duas oblationum coronas detulit. Sed ille mœrens, afflictusque respondit: *Mibi ista quare das pater? iste panis sanctus est, ego hunc manducare non possum. Ego etenim, quem vides, huius loci Dominus aliquando fui, sed pro culpis meis huic post mortem deputatus sum. Si autem mihi prestare vis, omnipotenti Deo pro me offer hunc panem, vt pro peccatis meis interuenias.*

Et tunc te exauditum esse cognosce, cum

A huc ad lauandum veneris, & me minime repereris. In quibus verbis disparuit, & is qui homo esse videbatur, euanescente innotuit, qui spiritus fuit, &c.] d. lib. 4. cap. 55. ibidem & aliud addit de iusto monacho, qui copioso fratri suo apparuit, & se supplicium per salutaris sacrificij oblationem docuit euasisse, quod paulo aliter narrat Glycas, part. 4. *Annal.*

B Hætenus S. Gregorius, ea dignitate, sanctitate, prudentia vir, vt, nisi hæreticus, eius testimonium, nemo queat rejicere. Vixit eodem seculo Gregor. Turon. & B. Ilidorus Hispalensis, quorum testimonia superius iam adduximus, vixit etiam Sophron. auctor, *Prati spiritualis*, è quo iam plura testimonia exhibuimus, vixit & B. Ildephonus Toletanus Episcopus, cui B. virgo candidissimam vestem donauit, ei apparens cum virginum choris; quæ vestis etiã hodie asseruatur. Eidem & regi totique clero ac populo; ex tumultu suo surgens B. Leocadia apparuit, velum manu quasi porrigens: vnde ad apparitionis veritatem comprobendam, B. Ildephonus, accepto à Rege cultello, partem præcidit: quæ cum cultro inter Ecclesiæ thesauros reposita. Vtrumque testatur Iulianus Pomerius eiusdem Ecclesiæ antistes, apud Surium, *tomo prim. Ianuar. 23.* Anno 696. Ebroinnum cæcus quidam audiuit in ollam Vulcan. à dæmonibus portari. vt narrat Ado Viennens. in *Chron.*

E Octavo seculo post annum 700. Floruere Iulianus Pomerius, quem nostræ sententiæ fuisse docent paulò ante ex eo laudata. de B. Ildephonso. vixit & Sanct. Suibertus qui ægris, quos curauit multis, post mortem apparuit, teste B. Marcellino, in eius vita cap. 30.

apud

apud Surium mense Martio.] Item venerabilis Beda, qui quodidem de apparitionibus senserit, patet ex Hist. Anglorum libr. 4. cap. 14. & 25. & lib. 5. ca. 14. & alijs eiusdem libri, ac vitarum, quas conscripsit locis. Vixit & Beat. Ioannes Damascenus; cui, iussu Iconomachi Imperatoris abscissam manum, Beat. Deipara virgo restituit, vt narrat Beat. Ioannes Hierosolymitanus Patriarcha in eius vita. vixit his temporibus Paulus Diaconus, qui narrat Arnulphum Longobardum in prælio protectum fuisse à B. Sabino Martyre; & à Barbaro, cum pictum vidisset, Martyrem agnitum, libr. 4. cap. 5. de gest. Longobard. Admiratione dignissimum est, quod narrat Constantinus Episcopus oculatus testis, de translatione reliquiarum S. Euphemie martyris, apud Lipoman. tom. 6. præstrictum splendore miraculorum Leonem Isauricum clam sustulisse martyris reliquias, & earum loca ossa arida imposuisse; veras autem reliquias cum loculo in maris vndas proiecisse.

Incidere nauæ quidam in loculum rei ignari, & putantes thesaurum aliquem in eo repositum, suscipere, & aperuere, & mirifice, qui inde exhalabat odore perfusi, cognouere sacras esse reliquias, cumque hærent ignari cuiusnam forent, eadem nocte videre lumina & cereos, virosque mirè candicantes, Deumque laudantes. Cumque appulissent Levinum, & somno se dedissent, viderunt in quiete Glyceriam Martyrem occurrere Euphemie virgini, amplecti illam & exosulari, & aduertum gratulari, ex eo cognouerunt, unus esset illa reliquia. Tunc inde soluentes ter ventis rasantibus eodem reiecti sunt. Denique Euphemia adstitit illis in somnis & quæ foret edocuit, ac se ibi velle subsistere edixit, ex quo fuerat

A ab impio Leone in mare proiecta.] Sic ille, cui potius credendum quam Zonaræ, hæc Copronymo tribuenti. Idem Zonaras paulò post ita scribit, de Leone Armenio: Hæc Imperatorem turbabant, nec minus n. atris terrebat insomnium.

B Videbatur illa sibi in æde Deipara blabernia esse, & cernere matronam quandam, quam adolentes candidis induti vestibus comitarentur, & adis solum sanguine redundare, audireque matronam illam iubere dari matri imperatoris vas eo sanguine plenum, quæ cum id aduersaretur, dicere illistrem illam matronam: At filius tuus eos, qui me venerantur sanguine implet, neque intelligi se, & Deum, & filium meum ad iram commouere,] hanc matronam fuisse B. Virginem verba ipsa loquuntur. subdit Zonaras; Est & D. Tharsisus iam ex hac vita ærumnosa translatus, cuiusdam in somnis visus, qui Michaellem quandam inelamaret, eumque ad inuadendum & occidendum Leonem hortaretur.]

D Sanè mox Michael Balbus eum interemit anno 787. Hungo Pictorum Regi apparuit Diu. Andreas Apostolus victoriam promittens, quam præstitit; apparente in cælo cruce decussata rubea; cum pugnaretur: quod etiam Buccanus, licet Calvinista tradidit, libr. 5. Histor. Scotor. rege 65.

E His temporibus vix Beata Gertrudis, de qua apparente meminit Ludouicus Blosius, in Monili spiritali, non vno loco; paulò post fuit imperium Romanum in Carolum Magnū translatum huic Diuum Iacobum Zebedæum apparuisse, & hortatum; vt Hispaniæ regna ex Saracenorum eriperet potestate, recentiores quidam scriptores scripsere. [Ludolphus Beben-

burgius de veterum Principum Germanorum zelo cap. 14. Certiore fide contestata sunt alia eiusdem Apolloli apparitiones, hoc & sequentibus sæculis Regibus Hispaniæ factæ, quibus & opem se laturum in prælio promisit, & visus in conflictu hostes in fugam agere. Vidisse se & Mauri fatebantur, & nostri gloriabantur; de quibus mox.

IX.

Anno octingentesimo sæculum cepit novum, eo Raymirus Rex Hispaniæ fortissime totum diem cum Sarraceno- rum maximâ multitudine pugnauit: sub noctem cum exigua suorum manu in collem quendam se recepit. Regi vigilanti & Deum precanti Diuus Iacobus adstitit, iussitque omnes confessione lustrari, & sumpta Euchari- stia prælium conferere. Mane, cum omnes ad vnum obtemperassent, monitis Diui; signa contulere, hostium sexa- ginta millia conficere. Visus in eo prælio Apostolus albo vectus equo, vexillum gestans niueum, quod rubea crux transuersa distinguebat. *Auctores Roderic. Episcopus, Chronicum Generale Alphonfi Regis, Mariana lib. 7. cap. 13. & alij.*

Vixit hoc sæculo Theophylactus Bulgar. qui in decimo quarto capite Eu- angelij Ioannis fatetur, spiritus mor- tuorum viuus apparere. Vixit opinor eodem Iulianus Toletanus Iunior, au- ctor Prognostici, qui libro 2. cap. 29. do- cet, mortuos scire posse, quid agam viuus, & capite sequent. ex D. Augustini, de cura pro mortuis, sententia, ac pene iisdem verbis concludit, scriptura auctoritate a- pertè probari mortuos posse viuentium ocu- lis apparere. Carolo Caluâ Francorum Rege Numonis quidam vsurpator bo- norum Ecclesiasticorum conspexit, sensitq; D. Mauritium sibi apparentem, & increpantem, & pedum sacrum ca-

piti illudentem: nec vana visio: paulò post decesit. (*Sic Annales Andegau.*) Si- mile, quod legitur in Chró. Calsinenti, lib. 2. cap. 52. à puero conspectum Pan- dulfum Principem Capuanum ferre- is nexibus vinctum, & in cœnoso ac foetido lacu vsq; ad guttur demissum, & restibus à duobus nigerrimis spiri- tibus in profundum subinde demitti, & iterum extrahi. Causam rogatus, re- spondit: *Quoniam aureum calicem canobio S. Benedicti eripui, & in agone mortis re- stituere neglexi.* Et cap. 84. vidit eremita quidam Æthiopes stramine onustos (qui se dæmones dixerunt) eidem Pandulfo rogum parantes; & eadem ho- ra compertus est exspirasse. Quod de Pandulfo hic adscripti propter argu- menti similitudinem, nam accidit sæ- culo vndecimo.

Post annum nongentesimum, Ludgero, frustra quærenti corpus S. Lebuini, tan- dem visum esse in somnis, sanctissimam sa- cerdotem Christi Lebunum secum loqui, & sui detegere locum sepulchri, & membra ibi reperta ubi spiritus indicarat. *Huibal- dus Elnonensis apud Sursum tomo 6. No- uemb. 12.* Cum Ioannes Decimus exercitum in Apuliam misisset aduer- sus Sarracenos, SS. Apostoli Petrus & Paulus in prælio conspecti Chri- stianis victoriam maximam pepere- runt. (*Sic Luitprandus temporibus illis proximis lib. 2. cap. 14.*) Ioanni Zimisæ Imp. contra Rossos pugnantem, iussu B. Virginis auxilium tulit, visus mul- tis, B. Theodorus Martyr. [*Sic Zonar. tom. 3.*] Eodem sæculo accidit horri- bilis illa tragædia Vdonis Episcopi Magdeburgici: quam postea narra- bimus. Tu lector memento hic ponen- dam fuisse. Vixere hoc sæculo deci- mo Euthymius Græcus & Hugo Æ- therianus Latinus, quorum vterque

tenuit

tenuit mortuorum spiritus viuentib. se in conspectum aliquando dare. *Euthym. in capite decimo quarto. Ioan. Hugo Acher. de regress. animar. capit. 7. 11. 14. 15. & 16.*

Anno nongentesimo decimo quarto Ferdinand. Consalvus Castellæ Comes, vtriusque fortunæ illustre specimen, vir dictis factisque magnificus, cum trecentis dumtaxat militibus, diuino fretus monitu, maximas Almagor's copias profligauit. Idem decimo sexto post anno, sub signis habens pedum 15000. equites 450. triduum continuum cum multitudine Arabum incredibili conflixit: cum quæ postmodum die D. Iacobus visus adesse prælio fuisse, innumeris cæsis, triumphauit.]

XI: *Chron. general. V. a. sa. & alij.*

Succesit sæculum XL. ab anno millesimo, hoc sæculo bellum sacrum fuit, duce Godofrido Bullonio: cum in expeditione Antiochena nostri & fame sermè consumpti, & equis fere defæti forent, visione & monitis D. Andree confirmati, qui etiam lanceam Dominicam illis indicauit, non vnã obtinere victoriã, in prælio quoque cum Corbona, apparuere agmina equitum albarum, quæ Persas in fugam egerunt. [Guilhelm. Tyrius, qui bello sacro interfuit, lib. 6. *Sacra Hist. cap. 4 & 9.*] Eodem bello, expugnata ab Christianis vrbe Sancta, Adimarus Episcopus, diu ante defunctus, visus est milites præire, & muros conscendere, & adhortari, se subsequerentur. (*Ioan. Naucler. vol. 3. gen. 37.*) Paulo ante Christus Dominicus cum B. Virgine SS. Petro, Ioanne, Stephano, Martino & alijs multis quoque Angelis, Henrico II. Imper. ostendit se noctu in templo Romæ vigilantem. (*Idem Naucler. ibi gener. 34.*) Tunc Amicus etiam defunctus Beat. Dun-

A stano apparuit, & futura multa prædixit, quæ & contigere. *Osbertus in vita Dunstansi, apud Surium decimo nono Maij.*

Non semel post mortem visus amicis est Beat. Odilo Abbas Cluniacensis. (*Petr. Damian. in eius vita apud Surium mense Ianuar.*) Floruit hoc tempore, & ad sequens sæculum peruenit, Petr. Damianus, vir doctissimus & eloquentissimus: qui Cardinalatum cum solitaria vita commuta-

B uit: opera eius, quæ multa sunt, apparitionibus varijs sunt referta, vt de duobus primoribus Faentinis ex inferno apparentibus, *epistol. 2. ad Hildebrand.* vt de animabus in specie auicularum apparentibus, *epistol. 5. cap. 3. de anima Benedicti VIII. nigro equo insidente & apparente Episcopo Capuano, non tantum idem*

C *Damian. ibid. capite quarto.* sed & Martinus Polonus idem tradidit, in *Chron. & D. Antonin. & Platina. de Benedicti IX. apparitione idem Damian. cap. 5.* vt de Beat. Andree & Beat. Gregorio apostatam Monachum flagellantibus *cap. 11. & alia quæ longum foret referre. Si seriem temporis spectes hic ponendum quod de Pandulfo Capuano retuli paulo ante, & confirmat*

D *Leo ostiensis lib. 2. cap. 62. & 82.* Nota est historia foundationis Cartusien- sium: cuius occasio celebris illa, & publica, primo, secundo, tertio, facta die in Vigilijs mortuorum apparitio, cum concineretur versiculus, *responde mihi: ter enim mortuus caput iustulit, & iusto Dei iudicio se accusatum, se iudicatum, se damnatum exclama-*

E uit [*narrat. Franc. de Puteo in vita Brunonis, apud Sur. tom. 5. 6. Octob.*] Hoc sæculo vixere S. Anno Colon. & S. Benno Misnensis, Episcopi: illi apparere prædecessores Episcopi, & mire,

ostensa in veste ipsius macula, com-
monuerunt, vt acerbitatem animi, er-
ga eos à quibus iniuste vexatus fuerat,
plane abolerat è memoria & mente.
De D. Bennone traditur eum iam de-
functum, Marchioni Misnensi in som-
nis apparuisse, & oculum eruisse ob da-
mna Ecclesiæ illata, prius narrat de
Annone Lambert. Schaffnab. in *Hist.*
Germanor. posterius de Bennone, scri-
bit, in eius vita cap. 32. Hier. Emse-
rus apud Surium 16. Julij.

XII.

Nec XII. seculum, suis caruit visio-
nibus mortuorum, ecce tibi, ann. 1112.
vel potius 1139. Alphonfus Lusitaniæ
rex commissurus prælium contra
quinque Reges Sarracenorum, iussus
est in somnis, à Christo, bono esse ani-
mo, & signo vt in prælio: cui quinque
vulnerum imago inscripta, obtinuit
victoriã memorabilem, & hinc fluxit
Lusitaniæ Regum insigne. Decimo-
quarto post anno, Alphonfus Rex
Castellæ Baëzam obsidebat, eiappa-
rens Diuus Isidorus auctor fuit prælij
committendi, nec fere alia Victoria
contigit illustrior. [*Marian. libro decimo*
capite decimo septimo. Vazæus, Samalloa,
& alij.]

Anno 1117. cum plurimis prodigijs,
inter cætera, trepidaret Italia, Cremona
quidam infantulus in cunis iacens pannis
oblitus, in primam loquendi vocem contra
naturam os aperuit, matremque suam
escas parantem fratri suo maiori, qui plo-
rando panem petierat, à corporis curis cõ-
pescuit, asserens sibi visam Dei genitricem
Mariam ante tribunal Christi stantem in-
stantissimisque precibus, pro iudicio quod
mundo propter peccata sua intenderat, ipsi
supplicantem. ac post hæc deposuit eloquium
vsque ad tempus humana conditionis con-
gruum.] Verba sunt Dodechini in *Hi-*
stor.

Benedicti X. Pontificis apparitio

A prior facta Ioanni Portuensi, qua
confessus se Odilonis Abbatis preci-
bus ab æternæ mortis periculo serua-
tum: & posterior Edelberto facta, qua
confessus etiam se Purgatorij peenis
liberacum: narratur à Pet. Damiano in
vita Odilonis, apud Surium 1. Ian. Appa-
ruit etiam Sanctus Nortbertus post
mortem suis, vt narratur in eius vita
capite quinquagesimo secundo. D. Bernar.
B Gualdricum auunculum de functum post
aliquot dies noctu vidit. Scisuratur, quo in
statu sit? respondet auunculus, in prospero.
Querit iterum Bernardus, quid causa fue-
rit, vt in agone fremeret, & corpore terri-
bilitè moueretur? Eadem (ait ille) hora
duo nequam spiritus, me in puteum profun-
dissimum præcipitare nitentur, vnde ira
contremuit, verum accurrente B. Petro, e-
uasi.] Auctor vita D. Bern. libro primo ca-
pite decimo.

C Idem tenuere Rupert. Tuitiens
& Honorius Augusto. Nam & ille
narrat B. Virginem sibi sese conspi-
ciam præbuisse, & ad scribendum
impulisse. [*Rupert. in prolog. Cant.*] ille
vero, in *Sigillo Maria capite primo.* me-
minit, Maria Aegyptiaca, quam Deipara,
apparens ad penitentiam traduxit, &
Theophili, quem Diaboli mancipio eri-
puit, & pueruli Iudæi quem in fornace pro-
texit.] Item Pet. Cluniacens. libro de mi-
raculo.

D Vixit per hæc tempora Martinus
Presbyter, Canonicus regularis, Le-
gione: vbi varios libros conscripsit, ex
rudi & illiterato repente factus doctis-
simus, à D. Isidoro, in cuius monaste-
rio degebat, per visum in somnis ob-
lato, quem cum ederet libro, vt testa-
tur Ioan. Mariana, lib. 11. rerum Hispan.
c. 16. Libri asseruntur ibidem magna
religione, qui viderunt, aiunt esse in
E prophetias quasdam Danielis & in A-
pocalypsin. Mihi, cum Legionem dege-

rem,

rem, librorum videndorum copia non fuit: manus Beati viri videnda & osculanda fuit: quæ integra permanet cum pelle & vnguibus, licet siccitate contracta, & pusilla.

XIII.

Sequenti sæculo XIII. post annum 1200. D. Iacobum Alphonso Legionensi Regi ad Emeritam, & eodem tempore D. Hidorum Zamoræ alijs apparuisse, & auxilium præliantibus tulisse, docent Mariana, libro duodecimo. capite decimo quinto. Zamalloa, & alij Ananialium Hispaniæ scriptores. Hoc sæculo vixere Vicentius Belluacensis, auctor speculi Historialis, & Cæsarius Germanus ordinis Cisterciensis, auctor ingentis libri miraculorum seu exemplorum: qui quas apparitiones spirituum memoriam prodiderunt, non est instituta breuitatis hinc describere, magni enim voluminis res foret. Idem dico de Helinando Frigidimontense, in Chronico. Thoma Cantipratensi, libr. de apibus, & vita Sanctæ Lutgardis, libro secundo, qui & hoc sæculo vixere, & exempla plurima, sibi notissima congestere. Vixit eodem tempore D. Thomas Aquin. cuius hanc fuisse sententiam patet, ex 3. part. quæst. 69. art. 2. ubi hanc quæstionem examinans, stat pro nobis idem tenuit Guilielmus Parisiensis, in sum. de vniuer. part. vltim. non vno loco idem D. Bonauent. in 4. dist. 45. quæst. 3. huc referendum exemplum apparitionis Beat. Ursulæ & Beat. Gereonis cum socijs Coloniæ defendentium, apud Bredenbach. lib. 4. cap. 22.

XIV.

Hic succedere sequenti, fere sæculo 14. alij Theologi magni nominis, qui omnes nobiscum sentiunt, vt Richard. de Mediauilla, in 4. d. 45. q. 3. Pet. de Palude, ibi. ead. q. 3. Scot. ibid. q. 1. art. 4.

A Sæculo XV. hoc affirmarunt Antonius Florent. Archiepiscop. qui & exempla multa suppeditat in sum. Hist. & Gerson passim in operibus suis. Iacob. Chusan. in libro hac de re edito. Dionys. Rickel. Cartusian. in 4. d. 45. q. 1. & in opere de quatuor nouissimis, & libro de Nouitij ordinis sui, in quibus multas etiam habes apparitiones: censuit etiam Alp. Tostatus. in lib. 1. Reg.

XV.

B Nostro sæculo 16. an. 1534. die 23. Ianuarij Facultas Theologica Parisiensis, in causa Aurelianensi consulta, hoc respondit, his verbis, Animas defunctorum diuinitus, sed diuina virtute, ordinatione, & permissione, interdum ad viuos redire, exploratum est. habes hoc rescriptum in tom. 2. var. consul. Iuris Francofurti editorum. Et vt ceteros mittam, ex professo hoc

C tuentur Domin. Sotus in 4. dist. 45. q. 1. art. 4. Peltanus lib. de Purgat. capit. 5. Pet. Canisius Marial. libr. 5. capit. 20. & 21. Maldonatus in ca. 14. Jo. Greg. Valé. in 3. p. d. 6. q. 11. punc. 1. & disp. 11. q. 1. p. 1. Bellarmin. controuers. de purgatorio libro 2. cap. 8. Ioseph. Angl. in 4. quæstione de suffrag. artic. 1. in fine, Pet. Thyra. Thesibus hac de re editis potissimum capite vndecimo, M. Marulus opere de institut. vita monastica: vt libro sexto capite decimo quarto. vbi plurima sunt exempla, Alfons. Mendoza in Quodlib. Scholast. quæst. 5. Ex Historicis etiam id tenuere Fulg. Sabellicus & Ignatius in lib. Exempl. loci quam plurimu. Paul. Iouius. in vita Actij vicecomitu, & Histor. libro trigesimo. Carol. Sigonius de imperio occidentis libro 3. & decimo. & Regn. Ital. libro primo. Alb.

E Crantzius Saxonia libro septimo. capite decimo sexto. & 14. & libr. 9. Metropol. c. 13. Franc. Gomara Mexicana Hist. c. 20. & c. 104. Hier. Oforius de reb. ab Emanuele gesti, & Petr. Mass. in Indica.

Histor. Th. Bosius, passim de Not. Ecclesia, & quem hoc agmen claufurum, Historiæ Ecclesiasticæ faciem clarissimam, & valentissimum contra Notuatorum impugnationes pugilem vt inuictum Triarium, in vltimum locum conieci, Cæsar Baronius singulis Annalium (quos iam septem, vt septem Candelabri Catholici aureos candens bono publico eddidit) Ecclesiasticorum tomis.

Harum vltimarum ætatum insigniora quædam exempla duntaxat adscribam: minoris enim recentiora hæc faciunt aduersarij. Primo ergo, Quod nesciam certum sæculum, hic referam quod ita Glycas p. 4. Anna. In historia Ecclesiastica Philonis historici reperitur, quodam persecutionum priscarum tempore, seniori Ecclesiastico ab Antistite sacris interdictum fuisse. Cum autem senior ille quandam ob causam necessariam alio profectus fuisset, accidit vt ab Ethnicis comprehensus testimonio suo veritatem obfignaret. Hinc templum eoloco conditur, & renouilia peraguntur: cumque Antistes hæc verba pronunciarer. Pax vniuersis sandapila templo excessit, idque non semel, sed bis terue factum. Hinc per quietem Antistiti senior oblatus: Abito, inquit, & Episcopo meofis auctor, vt huc veniat, meque vinculis exsoluat. Nam officio me sacro exclusit, ideoque sacris interesse vobiscum nequeo. Testimonij quietem coronam consecutus sum, sed Dei faciem nondum conspexi. Quod sine ipse profectus huc non exsoluerit, alius exsoluere nemo poterit. Quum igitur his obtemperatum esset, sandapila templo excedere desit.

Digna hoc loco est quæ adscribatur (eo quod superius sæculo X. quo contigit, fuit prætermissa) diuinitus de malo Episcopo sumpta vindicta. Cum

A Vdo Magdeburgens. Episcopus, ne signis quidem ac diuinis vocibus commonitus ab impudicitia sibi temperaret, viri religiosi Deum, vt Episcopum, aut corrigeret, aut tollerent, rogauerunt. Inter eos cum noctu in Cathedrali Ecclesia S. Mauritij Fridericus Canonicus eiusmodi precibus operam daret, vehementioris venti asslatu, omnia qua in templo erant lumina exstingui perspexit, nec multo post duos iuuenes venire, duo candelabra accensis cereis ferentes, &

B Christum, cum parente eius atque Apostolis, subsequi. A quibus cum essent vocati sancti homines, quorum corpora in templo quiescebant: visus est inter eos Mauritius venire, qui longa atque graui oratione Vdonem Episcopum accusauit, quem haud multo post Christus nudum adferri à duobus iussit, atque damnauit. Is autem pugno, ab ipsorum altero, qui eum portarunt, grauius in medijs renibus ictus, Christianam hostiam, quam in communionem eius diei pridie sumpserat, reuoluit in calicem, qui altari impositus fuit: atque securi percussus Vdone, rerum illarum omnium visio euauit. Quare vehementer territus Fridericus, cum ad altari accessisset, calicemque in eo esse cum Christiana hostia inspexit, & simul Episcopum mortuum humi iacentem, alios religiosos viros excitauit, qui ablatus inde Episcopi corpus in agro sepeluerunt. Fulgos. libro nono. exempl. capite duodecimo. & Ioan. Naucler. 2. p. Gener. 34.

C

D

Cum duo locupletes mercatores, non ignobiles, per Taurinos saltus in Galliam profiscerentur, ampliozem humana specie virum obuiam habuere, & ab illo mandatum in hæc verba suscipere: Ludovicum Sfortiam fratrem meum alloquimini, h. s. que illi litteras nomine meo date. Ob stupentibus illis & percunctantibus quisnam esset, se se Galeatum Sfortiam esse respondit, & mox ab oculis eorum euauit.

E

Illi Mediolanum prope redierunt, inde Vigleuinum, ubi Maurus degebat. Litteras ducis offerunt, quarum hoc argumentum erat: O dō Ludouice, caue tibi. quoniam Veneti, Gallique tuam in perniciem coituri sunt, tuamque à stirpe rem euerfuri. Verum si mihi tria millia aureorum dederis, dabo operam, ut conciliatis spiritibus sinistra fata auertantur. idque consecuturum spero, si mihi non aduersatus annueris. Vale. Subscriptio erat, Galeatij fratris tui spiritus. Illud ipsum licet alij, ut commentum irriderent, non tamen multo post Princeps à Lodouico XII. Gallorum Rege Principatu deiectus & captiuus abductus est.] Haecenus oculatus testis Bern. Arlunus scēt. 1. Histor. Mediolan.

Ludouici Alodisij pater Imole Dominus, haud diu (inquit Sabellicus) postquam decesserat, homini à secretis, quem filius Ludouicus Ferrariam mitebat, in itinere venanti similis equo insidens cum accipitre apparuit: huicque ut filium in hunc ipsum locum postera die venire iuberet, praecepit, quoniam magni momenti res ei praedicturuse erat.

Ea re audita. Ludouicus tum, quia non credebatur, tum quod insidias verebatur, alium pro se misit. Et illa ipsa umbra, quae ante apparuerat, obuiam facta, vehementer indoluit, quod filius non venisset: longe enim plura ei dicturam se fuisse affirmabat. Sed tunc illud tantum referr. iussit, quod transacto XXII. anno, ac praeterea anno mense, die quoque specificè addito, vrbis imperium, quod obtinebat esset amissurus. Vt tempus, quod umbra praedixit, aduenit, adhibita magna cura, ea ipsa nocte, quam patris manes suspectam fecerant, ducis Philippi Mediolanensis confederati Milites, ad muros penetrarunt, adhibitisque scatis, glacie magna constructis fossis, urbem cum ipso

A Principe caeperunt. Sabellicus lib. 1. Ex emplorum c. 4.

B Francisc. Guicciardinus *Histor. lib. 1.* narrat fama vulgatum, spiritum Ferdinandi Regis Neapolitani, Iacobo Chirurgo filij Alphonfi Regis ter diuersis noctibus apparuisse, & prima vice mansuetis ac mitibus verbis; posteris vero minabunde & increpanter imperasse, suis Alphonfo verbis denunciaret, non esse, cur vana spe se ipsum laetaret, vires Francorum sustinendi, statutum enim ac definitum fatali lege, stirpem Aragoniam infinitis calibus iactari, & tandem regno priuari.] Quod vero idem addit Guicciardin. *Sepero è licito tale chose non del tutto disprezzare*, id non de apparitionis, sed de praedictionis fide, addidit, & merito non falsam cernimus.

C Franc. Picus Mirand. Comes in *vita Io. Pici patris* scribit non longo post obitum Io. Pici tempore spectrum Ioannis apparuisse Hieronymo Sauonarolæ, eiq; dixisse, torqueri se poenis expiatorijs: eo quod non satis diligenter & fecunde, talentum sibi à Deo creditum eruditionis & ingenij, multiplicasset, & quia non quanti par erat, fecisset internas Dei suggestiones inspirationesque quæ adhortabantur, honestos labores, quos inchoarat non abrumperet, & quæ sibi animo proposuerat, ea instanter operari atq; perficere. Quæ Hieronymus mox in concione proposuit, & omnium precib. Picum commendauit. Cæsar Baronius, de Michaele Mercato leniore testatur, ei cum Matilio Ficino, summam intercessisse amicitiam, studiorum consuetudine, & Platonice sectæ vinculis arctius colligatam. Accidisse autem aliquando, ut ex more, quidnam post obitum

superfit homini, ex eiusdem Platonis sententia, sed non sine tamen trepidatione, deducerent, qua labantia, fidei Christiano sacramentis suffulcenda essent, eo enim argumenco exstat eiusdem Marsilij, ad ipsum Michaelem mercatumerudita quidem epistola de animi & Dei immortalitate. Cum vero inter differendum eorum progressu longius fuisset disputatio, eam ad calcem perductam eo clauserunt corollario, ut iuncta simul dextera pacti fuerint, vter eorum ex hac vita prior decideret, (si liceret) alterum de alterius vita statu redderet certiorum.

Quibus inter se conuentis, ambo iurati ab invicem discessere. Inter lapso autem haud breui temporis spacio, euenit, ut cum summo mane idem Michael senior in philosophicis speculationibus vigilaret, ex inopinato strepitum velociter currentis equi, eiusdemque ad ostium domus cursum sistens audiret, vocemque simul Marsilij, clamantis. O Michael, o Michael, vera, vera sunt illa, Ad vocem amici Michael admiratus, assurgens, fenestramque aperiens, quem audierat, vidit post terga ad cursum iterum acto equo candido, candidatum prosecutus est eum voce, Marsilium, Marsilium inuocans: prosecutus & oculis: sed ab eis euauit. Sic ipse noui casus stupore affectus, quid de Marsilio esse sollicitius perquirendum curauit (degebat ille Florentia, ubi diem clausit extremum) inuenitque eundem illa ipsa hora defunctum, qua eo modo auditus & visus est sibi.] Sic Bar. Anno 10. 5. anno 412. Prætermitto quæ narrat Bredenb. l. 7. collat. c. 11. & 46. l. 8. c. 12. 14. 23. & 4. Adscribo vnum, quod multorum militum grauium, qui vidisse se sancte iurabant, testimonio compertum. Cū annis superioribus admirando illo opere Alex. Farnes. Antuerpiam oblitteret: Bataui Anglique, ut oblectis opem ferrent, & oblecti eodem tempore, ut

A hostem detinerent, facta eruptione. acerrime pugnabant, aggeremque iam Regio militi ereptum possidebant, securi ut sibi videbantur. Tum à regijs militibus primò paucioribus conspectus prope aggerem Petrus de Paz, Hispanus tribunus, vir & militaris. & pietatis ornamentis laudatissimus: qui iam mentibus aliquot ante defunctus. visus hic armatus, ut solebat, legionem præcedere, & suis quondam militibus manu aduocatis, sequerentur, ut se, imperare. Inducant primi secundis, hi tertijs, hi sequentibus; vident omnes idem, mirantur animisque resumptis notum sequuntur ducem: præit ille, & recta in hostem ducit, fit pugna: sed Bataui in naues compulsi, aggerem Regis reliquere. Hoc momento oppidum munitissimum spe victoriæ, & se tendendi, decedit: Horrendum plane quod hesternæ die legi præscriptum Ticino, mensè Aprili huius anni 1601. in diocesis Ticinensis oppidulo, quod Coretto vocatur: cum iusta in templo cuidam notario persoluerentur, repente è fanda pila se cadauer surrexisse, & conuersum ad quendam cognatum suum; qui funeri intererat, ei dixisse, properaret domum suam, & ibi scripta quædam instrumenta caperet, eaque loco cuidam pio confestim restitueret, propter quæ suppressa ipse defunctus iusta Dei sententia foret inferni supplicij adiudicatus. Quod dicto iterum caput uti prius reclinauit. Hoc à Deo permissum, ut discernerent mortales, quam graues pænæ scribas huiusmodi perfidos, & piorum legatorum interceptores manerent. Alteram quoque adscribam historiam spectri (nescio an dæmonis, an ipsius animæ damnatæ) qua memoria digniorem me legisse non commemini prolixitate narrationis ex litteris Per-

uanis

uanisan. 1590. collectam, iptis siue Fran. Bencij, siue Gasp. Spitille verbis commemoratam, spero lectionis voluptas & utilitas superabit. Accidit in missione (Illa Ita latina) eidem P. Samaniego res admirabilis, & consideratione digna, cuique eo in genere vix contigit similis, qua etiam eiusdem urbis incolis. in qua euenit, ita innotuit, torque testimonijs confirmatur, vt nullus dubitandi locus relinquatur, qua ab ijs personis accepta est, qui oculis & auribus hausserunt: qui casus euentu infelix, ideo permissus est (quemadmodum etiam de similibus qua in confessione contigerunt, credi potest) vt hic nouus populus discat, qua fide & integritate vti debeat parententis sacramento, in quo non paruan sentit difficultatem. Quare etiam Inda, qua in omnium oculis legem integra confessionis violabat, videntibus eiusdem punita est & castigata, vt vnus animae ruina, multarum salu procuraretur. Res igitur qua accidit est eiusmodi.

Agebat in domo praecipue cuiusdam Domina huius loci adolescentula decem & sex circiter annorum, qua bello capta ac baptis motincta: Catharina vocabatur. In ea cum atate crescebat libertas, & mores dissoluti, etiam si non raro ab herareprehensa castigaretur, qua eo peruenit malitia, vt cum perditis quibusdam clam consuesceret, nec tamen propterea a confessione absterneret: sed hoc peccatum labri premeret, ne meretricula aut perditis moribus haberetur. Hac igitur Kal. Aug. 1500. morbo depressa Sacerdotem euocauit, cui animi noxas aperiret, sed id fecit non integre, vt & in eadem egritudine nouem alijs vicibus recedente Sacerdote praesentibus alijs famulis contemptim ridebat, hac ferme oratione: Aliud quod agerem, non erat, quam vt peccata faterer: adictu etiam turpibus, & inhonestis verbis, quibus offensa catera singula ad heram

^A refererat, qua merito Catharinam increpans, tandem vultu & voce mutatis amice rogauit, quoniam illa essent, qua patri aperire non vellet, narrauit illa non difficulter, adiunxitque quoties patrem in morbo vocasset, at se purgaret confessione, stetit ad leuam quandam Aethiopi similem, qui moneret ne fateretur, quod ea peccata leuissima essent, & nullius momenti, & ex illorum confessione a patre dissolutior haberi posset.

^B A dextra vero manu apparuisse S. Mariam Magdalenam exhortantem, vt qui quid esset libere euomeret, Accersitum rursum Patrem Domina de omni eo, quod acciderat instruxit, qui modis omnibus tentauit, vt ad integram animae expiationem induceret, sed frustra: quo enim exhortabatur magis, eo reddebatur obstinatio, ita vt nec nomen Iesu enunciare veller. Alio etiam tempore cum illi sacram crucifixi imaginem offerrent, vt in eum intueretur, & animo reuolueret Christum, pro nobis cruci affixum, & in cruce mortuum, summa cum indignatione & animi commotione respondit. Iam scio, sed quid vultu faciam? Ad quam heram, vt ad Christum te conuertas, qui admissa crimina remittat, si fatendo recognoscas. Cui Catharina, obsecro vt mihi desinatis esse molestae, cumque heram abscisisset, cepit amores suos & turpitudinem decantare, durauitque ad dies plures hac agendi & dicendi ratio, donec quadam nocte, accersita cum ancillis heram, hac in verba prorupit.

^C Torquetor & animo angor plurimum ob violatam confessionem: & ab ea hora vsque ad mediam noctem toto corpore obrigit, vt crederetur mortua, & de humatione & sepultura esset cogitatio: sed ad se reuersa ac titoque sacerdote, nihil antiqua fatendi consuetudine remisit. Tres post horas, paulo ante quam expiraret, exhortata a seruis, vt

apprehensa manu cruce & cereo sacro, nomen IESV, inuocaret, respondit: Quis est ille IESVS teum non noui, ac in vltima parte lecti reflexa, sedensque audiebatur cum alio quodam, qui tamen oculos fugiebat, colloqui.

Ac alia serua, qua eodem in loco agra decumbat, vehementer Dominam rogauit, vt in distinctum cubiculum transferretur: quod vt aiebat, laruas quasdam atras videret, quibus admodum terrebat. Nocte ea, qua Catharina exstincta est, domus tota tam fetido ac putri odore perfusa est, necessarium vt fuerit, cadauer loco patente & aperto exponere: Dominam etiam frater e cubili brachio extractus est. Ancilla quaedam in humeris veluti calce percussa est, pertulitq, aliquot dies eius lesionis signa. Equum mansuetissimus alioquin, actus in murum calcibus huc & illuc discurrens tota nocte insanit. Idem fecerunt & canes multa discursione & latratu. Humano iam corpore, cum ex ancillis quadam locum intrasset, in quo Catharina decubuerat, nemine conspecto, sensit in se vas quoddam, quod tabulari impositum erat, iacere.

Maior praeterea pars huius vrbs vidit multo crepitu & sonitu huc & illuc plurimos lateres & tegulas, etiam ad duo millia passuum projici: non quod in palatio vllus, sit later vel tegula, cum, vt pleraque huius vrbs adificia omnia palma tegatur. Ancilla alia spectantibus multis pede protracta fuit longissime, et iam si qua traheret, non videretur. Septimo Octobris cum quadam serua vestiarium esset ingressa, vt inde vestem aliquam sibi sumeret, vidit Catharinam erigentem sese in pedes: vt vas quoddam arriperet, fugiente illa tanto impetu vas in murum impulit, vt in mille partes frangeretur. Die insequentis vestiarium annexa fuit

A crucis imago chartacea, qua vno impetu à muro auulsa in conspectu omnium tres in partes distracta est. Eodem die cum in horto Domina cenaret, medius later lamis iniectus totam cenam euertit: cuius filius annorum quatuor, eo ipso tempore clamare cepit, Matercula, Matercula, Catharina me praefocat, appensisque ad collum Sanctorum excuijs ab ea pena liberatus fuit.

B Haec Dominam coegerunt vt ades mutaret, & in consobrino domum se reciperet, relictis ancillis quibusdam adrum custodibus.

Decimo dicti mensis, cum ex ancillis aliqua in officinam dispensatoris iuisset, sensit se ter à Catharina vocari: quam timore nimio dilapsam exhortata sunt caetera, vt inuocato Domini nostri auxilio, cereo quo sacro accenso regredere tur: assumptis diatribus, qua caeteris animosiores videbantur, securè rediit, qua defuncta monuit, vt dimissis alijs, cereo abiecto, quod poenam inferret, sola persisteret. Emittebat Catharina ex omnibus corporis iuncturis flammam, incredibilem cum fetore. Caput cum pedibus ardebat, cincta erat veluti ignica fascia octo aut decem digitos lata, qua in terram vsque protendebatur, videbaturque libidinis & admissa turpitudinis poena & castigatio quadam.

Viso hoc spectro tremere, & exalbescere cepit serua, ad quam infelix defuncta accedebat. Quoties ego te euocavi? Respondit serua pene exanimis: Bone Iesu, quis non horreat te visa? Quae cum diceret, in eundem locum descendit formosissimus puer allis vestibus, qui seruam hortatus est, vtposito timore forti esset animo, notaretque diligenter, qua à Catharina acciperet, vt in alios euulgaret, ac simulatque ab hoc loco abscessisset, confessione maculas omnes expiaret. Tum haec in verba Catharina: Scias inferno me mancipatam, & grauissimum subiectam

praemis,

panis, quod eum Sacerdoti aduolueret, vt peccata faterer, leuissima tanta referrem, cuiusmodi sunt, quod garrula essem & loquax, in ira proclius, & id genus alia, silentio vero inuoluerem libidines, & consuetos cum adolescentibus congressus. Tu igitur disce bene confiteri, & nullum crimen tacere. Horumque vos commoneo, quod ita mihi imperatum sit, cogarque aliorum in exemplum hæc verbis aperire. Iam pulsus ad salutandam Deiparam virginem audiebatur defuncta mox in angulum quendam secedit & euanescit. Angelus vero (angelum enim fuisse, quem viderat puerum, credebat famula) abire ad suos famula iubet, & quod fecit.] Placuit hanc omni fide contestatam historiam vltimo loco ponere, quod in ea omnes apparitionum species concurrant, Angeli, Beatæ Mariæ Magdelenæ, dæmonis in specie Æthiopsis, animæ damnatæ in assumpto corpore, vt arbitror non suo, sed aereo ad sui corporis speciem efformato. Habent Athei quod rideant, si nolunt respiscere, de penis inferni & animarum immortalitate. habent Calvinistæ de cereis benedictis, de Sanctorum reliquijs, de confessionis auricularis integritate, eiusque necessitate. quid dicetis? confictum id à Iesuitis. qui potest, quod à cunctis hodie, locis illis queat confutari, si confictum foret? Nolunt credere? eant, & audiant videantque, Mulercularum commenta inquent? credo, lateret & tegule, longinquis locis allata & dispersa, quæ cunctus populus vidit, istis imaginationis opera sūt. extracti lecto viri, videntibus alijs solo allisa & per humum raptata mulier, somnia, illisa parieti vasa, & in partes innumeras confraeta, somnia fuere. Sed grandiolem malitia ad hæc fingenda spargendaque valuit: quid pueri quadriennis innocentia? doli capax illa non est ætas, vt velante reliquias præ-

A focari se à vix nota & mortua mentiat, vel reliquiarum appensione metu fictum ponat. Quam vereor ne Catharinæ exitium illis impendat: qui Catharinæ crimen & laudant, & imitantur, confessionis sacra mylteria in histrionam hypocrisim vertentes, & inferni pœnas fabularum loco habentes.

B Habetis nubem testium, gradinemque copiosum exemplorum, quibus labrufceta, & vrticeta Nouatorum radicibus vellatis, confringatis, calcetisque. Illud vnicum propono. perpendite vos diligenter, vtrum æquius tutiusque credere, primæ & secundæ Synodi Nycenæ patribus, Græcis Latinisque Ecclesiæ Doctoribus, sexcentis alijs grauisimis Theologis, & probatæ fidei Historicis, & omnium sæculorum sexdecim receptæ sententiæ, an nouissimi sæculi procacibus quibusdam iisque perpaucis, de ludo Saxonis excucullati, vel Stigmatiæ Nouiodunensis. hi negant mortuos viuentibus apparead tempus posse, nagant Deum id vnquam permittere, illi contra vtrumque, vt audiuitis affirmant, vel disertis verbis, vel allatis exemplis quæ nunquam recitassent, nisi vera credidissent. Scaurianum plane iudicium est. magnificum illud & magnanimum Scauri rei dictum, non ignoratis, quia Valerium Max. lib. 3. legitis. Varius (inquit) Sacronensis, Aemilium Scaurum, regia mercede correptum, imperium Romanum prodidisse ait: Aemilius Scaurus Princeps Senatus huic negat se culpa affinem esse. cui credetis?

E Pari ergo nunc ratiocinatione, Sanctiones nostri temporis, Momidicaces, Ecclesiæ pestes, apparitiones spirituum negant & subsannant: fatentur aliquas & in honore habent, Sancti, & orthodoxi patres, orbis Doctores, Ahatici,

Aphricani, Europæi quibus credetis: Magdeburgici Centuriatores, & Lemanicole coaxatores asserunt, nullas vnquam visiones defunctorum fuisse veras: militantis Ecclesiæ: quæ columna veritatis est, centuriones & Euangelij præcones, qui scientiam suam de sapientiæ æternæ vberibus suxerunt, vnanimi consensu litteris mandarunt plurimas, vt veras: quibus credetis? Beatorum apparitiones habemus, damnatorum habemus, beandorum habemus: Ecclesiasticæ monumentis historiæ, patrum traditione, conciliorum actis, diuinæ scripturæ tabulis consignatas, & de manu in manum per omnes Ecclesiæ ætates traditas, conseruataque: Nonne temerarium contra niti, flagitiosum repugnare, impium atque blasphemum his omnibus fidem derogare? quid, mendacij vel stoliditatis ea eorumque; auctores accusare? nomen non inuenio, quo appellem. Tu (*lector*) rei indignitate animo cõplectere, complexus abijce, abiectam conculca & execrare. Quid mendacij accusare, nisi falsa pro veris obrusa dicitate? quid mendacij accusare, nisi falsa pro veris obrusa dicitare? quid stoliditatem ascribere, si non caularis: adeo tot grauissimos, sapientissimos, sanctissimos viros, fuisse vecordes, vt inanibus nanijs se passi fuerint ludificari, & pro historijs fabellas aniles receperint? hæc aduersariorum modestia est.

SECTIO VI.

SED ratione fortassis aliqua vel argumento efficaci ad hoc credendum impelluntur. Examinandas ipsorum obiectiones tibi fideliter proponam: tu iudica & discute.

B In Italia (*inquit Philipp. Melanch. in Manly Calendario*) habent impurissimas & obscenas fabulas de Maria, quæ apparuit Monachis) bellum dictum & mendacissimo dignum scurra. Habet Asia & Aphrica, habet & Hispania, & Germania, Deiparæ sacratissimæ apparitiones, vt doctum. habet non sola Italia, & eas ab omni obscenitate & impuritate tam remotas, quam à fidei puritate Melanchton, quam à morum & vitæ castitate ac sanctimonia fuit alienus Lutherus. nec illæ fabulæ vocari possunt, quas omni æuo grauissimi scriptores & sanctissimi viri, publicis testimonijs consignarunt, quas Ecclesiasticæ traditiones confirmarunt. Sed hæc Melanchtonis & Io. Riuij modestia fuit, tot sæculis probatas Sanctorum apparitiones, anilia censere deliramenta, & cum ipsi essent homines ineptissimi, Diuum Gregorium Papam ineptum vocitare, addunt vanitatem impudentiæ, cum multa falsa & inania pueriliter, sine iudicio, & fallaciter, sine candore, congerunt, & quorundam priuatos abusus & stultorum deridiculas opiniones in publicam Catholicorum contumeliam detorquent. quasi non rebus verissimis & optimis hoc sit ad natum, vt obnoxia sint fucis, & hominum demonumque dolis atque malitiæ exposita, in multorum prauæ vtentium vertant perniciem. quid pane vtilius? Sodomæ tamen eius abundantia no-

cut

cuit, quid vino salutaris? plures tamen ebrietas, quam gladius necavit, quid Dei adoratione præstantius? quot tamen illam in cultum idolorum deflexeret? discretio ergo & prudentia necessariæ, ut veras à falsis discernamus: non vero licet, propter falsas, veris fidem derogare.

Marbachius negat vllas veras: nisi Christi & Angelorum reperiri, cur ergo tam diligentes, quando per Angelos exhibitæ, id Patres & historici addere confueverunt? cur hæc nouus Vigilantius vincula Sanctis inijcit? cur his eos compedibus & manicis ligat: cur in hunc neruum compingit, homo propter multiplices blasphemias neruo dignissimus propter transfugium, compedibus vincendus, & propter amentiam atque furorem, totus vinculis quadrupes constringendus?

Centuriatores & Lauatherus addunt argumenta paulo verisimiliora, quædam quibus probare conantur, nullum esse Purgatorium (quæ ut impertinentia hoc loco prætermittimus) quædam quibus respondebo, tractationi accommodata. Quid inquit Augustino respondeas, qui non obscure, viventium rebus animas defunctorum negat interesse: alioquin sibi matris optime conspectum nulla nocte defuturum? *d. libr. de cura pro mort. supr. citato.* Quid Athanasio a. Chrysolomo b. Theophylacto c, Tertulliano d, censentibus hæc esse commenta dæmonum, qui se suffragijs nostris indigere, & ex purgatorio, via alta atque ardua, fingunt aduenire? Addunt scriptura. Nam is qui descendit ad inferos non amplius ascendit, Iob, e. Psalmistæ f homo est spiritus vadens & non rediens: pulvis est, & postquam semel d. floruit, dicitur suum locum non amplius recognoscere, quo igitur

A pacto queat redire: alicubi dicimur *gammes mori & sicut aqua dilabi.* quis dilapsus ad fontem reuocet? DD. Petrus & Paulus h mortuos inquit dormire: cur ante terminum suscitatus? negat Abraham i Chaos quantum interiaceret, à mortuis posse transmitti, & idcirco illos nec mittendos, ut viuis renunciaret, quæ illic geruntur. Quo pacto si nec

B per se queunt, nec à Deo mittuntur: mortalibus apparebunt? Hæc summe argumentorum, quæ momenta alicuius. Sed reuera hoc est abuti scripturis, & Patrum dicta calumniari. Non negat apud Lucam Patriarcha Abrahamus mitti à Deo mortuos posse, vel solere. sed tunc mittere abnuebat. *Chaos* illud hiatus maximū atque impermeabile significat, quem sine Dei permissione nullus transire mortuorum queat: Dei enim lege immutabili constitutum est, ut sine ipsius permissione receptaculis suis animæ nequeant exire. Dei quoque lex sanxit, nec damnatorum beatis vllam esse condolentiã (huc D. Greg. iter istud imperium retulit) nec sortis vllam esse commutationem, vel meritorum vllum confortium inter illos (huc Ambr. & alij retulerunt, de quo vide Cathen. D. Thomæ.) Dormire mortuos testantur Apostolorū Principes, fateor: sed *somnus* ille mortem significat, & dormire est mortuum esse. phrasis ista Græcorū fuit vnde & sepulcreta, vocat̃ κοιμητήρια hoc est dormitoria, & Homerus, de virga illa Mercurij loquens, qua putabat eū mortuos suscitare, mortuos nominavit *ἐπὶ τῶν ἐγείρει* (dormientes excitat:) id obscurius & deterius vertit Maro. *Luminamorte resignat.* Hebræi etiam dormire dicunt, pro mori, & Syri mortuos vocant *dormientes*, propter spem resurrectionis. (vt Angelus Caninius obseruauit) si ergo dormire Lauathero, est

C

D

E

b 2. Pet. 3
1. Thef.
4. v. 13.

Luc. 16
.16.

q. 13. in
scrips.
bhom. 19.
in 8. c.
Mar.
e iud. c. 8.
d. de ani
ma.
e c. 7. v. 9.
f Pl. 77. v.
39. & 102.
v. 13. & 16
g 2. Re. 14.
v. 14.

in nullius conspectum vnquam venire: vbi fides resurrectionis? dormiebant Moses, Samuel, Ieremias & Onias, apparuerunt tamen. Sed omnes sicut aqua dilabimur, puluis sumus, & quasi in auras dispergimur. Tibi vero, Lector, quisquis his fulcris innitere, edico, te moneo, discaueas, ne huiusmodi rationibus vtare. nam si quid probent, eadem opera probent neresurrectionem quidem vnquam fore. dilapsæ semel aquæ nunquam redeunt, amnes aspice: num nos nunquam redituri? Potius ergo fatendum his & similibus locis, nihil aliud velle S.S. nobis indicare, quam vitæ nostræ imbecillitatem & fugacitatem, vt D. Augustinus & Angelomus annotarunt. Plates Regius negat à mortuo amplius locum suum cognosci. vbi aduerte nullum omnino patrum, ne quenquam ante Lutherum, sic locum hunc exponere, vt facit Lauatherus: vt quam cito, tam vere, de tam nouitio commento, Nouatorem, queas agnoscere. Quatuor inuenio veterum explanationes. duas enim Hebræorum in *Midras tehilim* omitto, vnam vt impiam, quæ animæ hinc ipsius mortalitatem colligit, alteram, vt parum convenientem textui, de originali peccato: hoc cum homine resurgente non amplius resurgere. isti *Velo iashub*, accipiunt de *iatzar hazez*. Duæ Patrum expositiones sunt plane tropologicæ, vt Arnobij hic, de diuitijs, & alia Barbillij (*de penitent.*) Hominem semel in peccatum lapsum, non posse sine Dei gratia, vi sua exurgere. Tertia est volentium, locum hunc, non capi de corpore, sed de toto hoc orbe sublunari, in quem, egressa semel de habitaculo corporis anima, nequit sine speciali DEI permissione redire: sic innominatus, sed per eruditus psal-

A morum interpret. Quarta est Apollinaris, & Euthemij, sensum esse, scire Deum & cognoscere humanæ naturæ conditionem, & interitus nostri accelerationem, qui nati mox denasci incipiamus, & cum nobis semel occiderit breuis lux, & vitæ flos iste emarcuerit, haud posse abruptam vitæ telam iterum connecti, vel vinculum istud animæ atque corporis semel dissolutum rursus colligari, neque animam nostram, postquam venti instar semel euolarit, vltra corpus suū agnoscere, vt illud subeat ac possideat. Nam in ipsa resurrectione, beati illud iam splendidum & incorruptibile deprehendent: damnati, fædum ac horridum & obnoxium corruptioni. tam vero damnati quam beati, angelica opera, Dei nutu, illud sunt agnitori.

C Quid? quod nonnulli intelligunt de ipsis amicis, qui post animæ recessum, corpus amplius non agnoscunt, sed detestantur? & hi more Hebræo *sum pro eius*, accipiunt. videtur huius sententiæ P. Emanuel Saa. Quid? quod Diuus Hieronymus secutus Hebræam phrasim, eandem vertit, *non cognoscat eum amplius locus eius*, quod plerisque Hebræi volunt, & paraphraf. Chaldaus, & Vatablus sequuntur, & sic locutus ante fuerat Beat. Iob. capite septimo. vbi Hebræa, Chaldaea, Græca, & Latina conueniunt, hac profus sententia, mortui memoriam interituram, quasi non fuisset: vel superstites, quid cum vita functis agatur, aut quo in loco detineantur, numquam nisi per reuelationem futuros certiores. Quæ omnia contra communem sententiam nihil habere virum, est omnino clarissimum. Minus etiam obstat, quod eadem Regio Vati dicatur homo, *Spiritus vadens & non rediens*. nam quod præcelsit *quia caro sunt*, id

aperte

apertè indicat agi de naturæ humanæ deprauatione & improbitate ; quæ cum ad deteriora semper vergat, à malo tamen ad bonum, per se nequit redire: vel, quod magis placet, agi, de homine corruptibili, qui, cum ad mortem Pegaseo gradu properet; à morte ad vitam retrogredi, virtute non potest sua D. Iobi verba, *Sic qui descendit ad inferos, non ascendet nec reuertetur vltra in domum suam, neque cognoscat eum amplius locus eius*: eundem planè sensum habent, quem illa Davidis paulò prius explicata. Belle quoque Dionysius exponit, animam quæ ad inferos descendit in pristinam vitæ rationem, diuitias, latifundia, palatia, naturaliter non redire. *quamuis* (verba sunt eius) *miraculose id fieri possit, sepeque factum sit.* Et illo tenor D. Thomas ibidem disertè tradit, Iob locutum de eo, quod secundum cursum naturæ fit, non de eo, quod agitur miraculose. En aduersariorum tela, ex scripturæ pharetra. Plus fortassis fiduciæ in Patribus, plus suppetiarum? nihil vtiq; minus calumniosa vtiq; tota illa restificatio, quæ Rhemniæ legis, vlla si lege teneri paterentur, non effugeret inuisionem.

Miror Augustinum nobis obijci, cuius sententiam ex eodem libro audiisti, non ambigue ceruicofos istos condemnantem. Vult ille quidem plerumque angelicas esse operationes: sed addit spiritus etiam aliquando *autopodidas* ad viuos mitti. Negat eodem arbitratu suo redire posse, citra Dei voluntatem: alioquin sibi matrem continuo adfuturam: sed nutu Dei aliquando rediisse, profiteretur, & exemplis confirmat. Athanasium producant in pugnam, sed larnatum: Anastasius enim ille Nicænus est, non Athanasius, eius diuidenda auctoritas. Nam

A quæ ab illo *quæst.* dicuntur. leui brachio in aduersarios retorserim. negat spiritus apparere, fretus Davidis testimonio, de quo nos iam copiose. addit hæc verba: *De animalibus enim sanctorum non est dubitandum. nam & post mortem & in iudicij die cognoscent omnia.*] vnde sic possumus ratiocinari: si beatorum animæ cognoscunt omnia post mortem, locum igitur & suum cognoscunt: si locum suum permittente Deo, ad illum redire possunt. idcirco enim damnatorum animas negauit redire posse, quia locum suum non cognoscunt. de animalibus enim his tantum accepit verba Davidis, non de omnibus, vt Lauatherus. Q. vero 8. non adimit omnem illis simplicitus reditum (nam hoc Scripturæ sacræ refragaretur) sed negat à Deo remitti, vt humanæ curiositati satisfaciant, nar-rando quid apud inferos rerum geratur. Sciendum quoque temporibus illis quandam hæresim viguisse contententem; mortuorum animas, illorum maximè, qui violenter necati, dæmones fieri, & malis deinde carminibus ad hominum oblequia & responsa danda compelli. Huic demen-tiæ se summa vi Patres opposuerunt, & vrsaniam illam sedulo confutau-runt. In his sane diligens Isidorus lib. 2. *Etymolog.* c. 8. & os aureum Ioannes Constantinop. *homil. 2. de Lazaro*, & *hom. 4. in Lucam*, vbi reddit rationem, cur Deus non permittat multos in vitam redire: vti sic dæmonum fraudibus materia subtrahatur. qui dicit non permitti multos, nonne de nonnullis, licet paucis, fatetur? adimit etiam facultatem redeundi curiosorum narratiuncularum gratia, absolute ad Dei nutum reuertendi licentiam, non tollit? quin apertè potius *hom. 29. in Marthæum.* scribit, *sponte sua*

redire non posse. cur adderet (sponte sua) si nec diuina voluntate possent redire? Nec aliud agebat Theophylac. in cap. 8. *Math.* cum testatur dæmones quoddam dogma instituisse, de uagatione animarum in hoc orbe; cui minime sit assentiendum, quoniam animæ corpore egressæ iam certum habent locum, & non oberrant vagæ, quibus uerbis negat spiritus pro arbitrio εἴ τι καὶ σμῦρ (sic loquitur) τὰ λανθάνοντα quoniam certis mansionibus statim assignantur, impugnat enim eundem errorem, quem Chrysostomus; & ueterquæ nobiscum, ut docui, sensit. Denique Septimius Tertullianus etiam illud Gentilium, de præuentis immatura morte, figmentum plane poeticum, & forte Platonicum, reijcit, & docet nec illorum animas uagari, donec reliquatio compleatur ætatem. hancque ille licentiam poetarum, cum Magorum audacia, iactantium inanem suam animas eliciendi potentiam; & cum infomiorum fallacia, quæ Manes falsa soliti immittere, comparans, merito refellit. Verum & ipse addit, Dei uirtutem quasdam animas reuocasse in documenta iuris sui. Sic scriptum ab eo inuenias extremo de Anima libro. Sic ergo neque S. S. neque patres, neque ratio; sed sola temeritas, nouandi cathoëthes, & uetustati detrahendi, Catholicis que conuictiandi libido. Aduersarijs suffragantur.

SECTIO VII.

SIT 2. Conclusio, Magi nequeunt opera dæmonum ueras de-functorum animas nobis ostendere: hæc est sententia Tertullian. *lib. de anima, cap. penul.* D. Isidori *lib. 8. Etymol.* Chryl. & Augusti, quos citat & sequitur D. Thom. *1. p. q. 1. 7. a. 4.*

A *ad 2. Guil. Paris. p. vlt. de vniuers. cap. 24. Victor. de magia n. 17. & tuse docet nuperus scriptor Alfonso Mendoza Quodlib. Scholast. q. 5. ratio est, quia Sanctorum animæ in manu Dei sunt, & soli Deo obediunt: damnatum nequit Diabolus sinere egredi, sine nutu Dei, sine quo nec ipse id potest: quod ipsum etiam habet locum in ijs, quæ expiantur. Ideo solent ipsi has uices subire dæmones; qui per mundum adhuc uagantur, & has animas amant mentiri, ut ex Porphyrio docuit Iamblicus *lib. de myster. Aegyptior.* Neque id mirandum, cum in Angelum quoque lucis se transfigurent, & in B. Virginem Deiparam, ut in Biturigibus Vibiscis, cum illic degerem scio accidisse, imo & in ipsum Christum Dominum, qualis B. Martino apparuit diabolus.*

C Ex his sequitur primò, prorsus esse superstitiosum, quod ex quorundam delira opinione retulit Ananias animas eorum, quibus expirantibus dexteram porrexerint, & uicissim porrectam receperint, ipsis post obitum apparituras. Nulla enim huius rei uel scripto, uel non scripto Dei uerbo, nec historiarum uerarum narrationibus auctoritas huic opinioni adminiculatur.

D Secundò sequitur non esse temerè imitandum, quod olim factum à nonnullis, & quod Ioan. Friburg. in Sum. Conf. *l. 1. tit. 11. q. 23.* secundum se consideratum, dicit non esse damnandum de peccato, non enim negant D. Tho. & ipse, & qui eos sequitur Beezius in *præcept.* periculosum esse, & tales ut plurimum se deludendos dæmoni propinare. & illi subiucere comminationi, *Qui amat periculum, peribit in eo*, ideo prudenter Ciruleus, *lib. 3. de superstit.* cap. 11. reprehendit illos, qui cum inuicem paciscuntur, ut (si permittatur)

is, qui

ali. 3. do-
nat. de n. d.

is, qui prior morietur, viuo appareat, eumque de suo statu faciat, certiore. Scio id Deum permisisse aliquando, vt audiuiti de Marsilio Ficino; & de San. Lutgardo legitur *libr. 2. vitæ eius, tomo 3. Sary, in Iunio*, & apud Dominicanos Zamoranos accidisse olim monacho cuidam. Is cum quodam Minorita hoc pactum inierat. moritur Minorita, & post dies aliquot apparet stipulatori mensa sternenti; (ait) se expiatorium circumgestare ignem. Et ad cruciatus sui indicium, manum mensæ lignæ crassæ impressit, eamque altè admodum combussit. notam hanc audiui ab oculatis (vt aiebant) testib. superesse manus mensæ iniustæ, & ad perpetuam rei memoriam paruulo clatro ferreo obiectam: & narrat in Chron. Dominicanorum Frat. Anton. Senensis, vt de re nihil sit dubitandum. Quando Deus redire permittit, maioris boni id causa permittit: vt plurimum Behemoth hanc agit personam. Pactio ipsa vix fieri potest, vt curiositatis peccato vacet. præstat salutem suam semper cum pauore & spe operari. Eadem B. Lutgardis cum iussisset cuidam moniali, vt si prior moreretur, eam viseret, addidit, vt primum diceret: *Benedicite, orationem Dominicam & Salutationem Angelicam, ne (inquit) diabolus suo more aliquod figmentum adducat.*] *dict. l. 2.* Si hoc illa sancta tam illuminata metuebat: quanto magis nos debemus metueret? Sequitur etiam tertio ex his, posse facilius discerni variorum & multiformium spectrorum illusiones, quas demones obijcere solent, de quibus nunc videamus.

QVÆSTIO XXVII.

De demonum apparitionibus, siue de spectris, quæ demones nobis obijciunt.

SECTIO I.

D

Vo præmittenda, varias esse illusionum causas, & varia demonum genera, Pater primum quia multa habentur pro spectris, quæ naturalia sunt, vel artificialia, item quæ sensuum vitio, aut imbecillitate vitiatæ phantasiæ talia videntur esse, cum non sint qualia videntur. de singulis, Petrum Leloyherium, *b* in plerisque secuti videamus. Naturalia sunt & deciperetamen aptissima, ignes illi fatui, de quibus egimus superius: item insulæ natitantes: quales vidi apud D. Audomari fanum in Morinis cõplures; quales etiam in Italia, & alibi celebrant veteres scriptores, *c* in lacu Vadimbis Cecubo; & Reatino: vt sunt etiam arbores & filuæ radicitus euulsæ, & classis speciem in mari præbentes, teste Plinio Seniore: *d* vt, ligna putrida nocte lucetia: vt animalculum Indicum, de genere Cicindelarum, sed maius, instar Scarabæi, quod et si toto corpore luceat, oculis tamen maximè, qui pro corpusculi modo ingentes, tantum fundunt lucis, vt ad eã legere & scribere soleant. Coculium vocant, micat luce quaternarum stellarum, quarum si quis pinguedine manus & faciem inungat, ardens & formidabile spectrum apparet. *Siue Chieza pag. 2. Hist. Perua. cap. 30.* Item vapores varijs formis conformati, quales illi, quos Sylla vidit hircorum similitudine capitibus apud Epheum concurrere, *e* & similia, quæ apud Syrtim maiorem ex eadem causa Diodorus

b lib. 1. de spectris c. 6. 7. 8. & 9

c Arist. de adm. auditio. Tit. Liuius l. 9 Senec. l. 3. Nat. qu. & Plin. l. 16. lib. 8. epist. 10. & Senil. lib. 2. Nat. hist. c. 95. d. l. 16. Nat. hist. c. 1.

e Plutarc. in Sylla. lib. 3. Bibliothec.